

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

8 december 2006

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Tinne Rombouts en de heren Patrick Lachaert, Bart Martens,
Erik Matthijs, Karlos Callens en André Van Nieuwkerke –

**houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging
door nitraten uit agrarische bronnen**

VOORSTEL VAN DECREET

– van de dames Tinne Rombouts en Els Robeyns
en de heren Jos De Meyer, Karlos Callens en Mark Demesmaeker –

**houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers,
exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid
en van het landbouwbeleid**

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw,
Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heren Erik Matthijs en Frans Wymeersch**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen;

de dames Hilde Eeckhout, Dominique Guns, de heer Paul Wille.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

1007 (2006-2007)

- Nr. 1: Voorstellen van resolutie
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4: In eerste lezing aangenomen artikelen

INHOUD

	Blz.
I. BOERENBOND	4
I.1. Toelichting door de heer Peter Broeckx.....	4
I.2. Vragen en opmerkingen van de leden	7
II. ALGEMEEN BOERENSYNDICAAT	11
II.1. Toelichting door de heer Guy Depraetere	11
II.2. Vragen en opmerkingen van de leden	14
III. BOND BETER LEEFMILIEU	15
III.1. Toelichting door de heer Jan Turf	15
III.2. Vragen en opmerkingen van de leden	18
IV. MESTBANK: VOORTGANGSRAPPORT 2006	20
IV.1. Toelichting door de heren Dirk Struyf en Koen Desimpelaere.....	20
IV.2. Vragen en opmerkingen van de leden	26
BIJLAGEN:	
– Tabellen bij de toelichting van het Algemeen Boerensyndicaat	31
– Diavoorstelling: Een oplossing voor het mestprobleem? (Bond Beter Leefmilieu).....	33
– Diavoorstelling: Toelichting voortgangsrapport 2006 (Mestbank)	37

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed hield op 29 november 2006 een hoorzitting met vertegenwoordigers van Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL) over het voorstel van decreet van mevrouw Tinne Rombouts en de heren Patrick Lachaert, Bart Martens, Erik Matthijs, Karlos Callens en André Van Nieuwerkerke houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1007/1*) en het voorstel van decreet van de dames Tinne Rombouts en Els Robeyns en de heren Jos De Meyer, Karlos Callens en Mark Demesmaeker houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 953/1*). De hoorzitting werd voortgezet op 30 november 2006 waarbij de Mestbank toelichting gaf bij het Voortgangsrapport 2006.

I. BOERENBOND

I.1. Toelichting door de heer Peter Broeckx

De heer Patrick Lachaert, voorzitter: Vandaag horen we de Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Er was de suggestie van Vlaams Belang om ook de vertegenwoordigers van ABS en Boerenbond in de Rundvee-commissie te horen. Maar ik ga ervan uit dat de hier aanwezige vertegenwoordigers het algemene standpunt van hun organisatie kunnen vertolken, inbegrepen dat van de rundveehouders. Beide organisaties beslissen overigens zelf hoe ze hun delegatie samenstellen.

De heer Peter Broeckx, ondervoorzitter Boerenbond: Namens Boerenbond gaan we graag in op uw uitnodiging en danken we u om onze visie op het voorliggende voorstel van nieuw mestbeleid in het Vlaams Parlement te mogen geven. Wel moet ik vooraf onze voorzitter Noël Devisch verontschuldigen dat hij zich op dit moment helaas onmogelijk kon vrijmaken. Wat de voorafgaande opmerking van de voorzitter betreft: misschien helpt het dat de ondervoorzitter melkveehouder is.

Na kennisname van dit voorstel van decreet twee weken geleden, omschrijven we dit voorstel als streng maar werkbaar. Na uitvoerige raadpleging van onze achterban waarbij we de afgelopen weken meer dan 2500 Vlaamse boeren en boerinnen ontmoet hebben is onze conclusie dat dit een zeer strenge wetgeving is die werkbaar kan zijn.

Wat zeer duidelijk bleek is dat de veehouders en grondgebruikers in Vlaanderen eensgezind stellen dat voorliggende regels maar werkbaar zijn als een voor de Vlaamse boer werkbare derogatie verkregen wordt die bovendien, en dat is essentieel, gelijktijdig met het decreet van toepassing wordt. Onze toelichting vandaag moet begrepen worden ervan uitgaande dat dit als dusdanig wordt gerealiseerd. Overigens is het zeer strenge handhavingsbeleid enkel onder die voorwaarde verdedigbaar.

Immers, in globo maar ook in het merendeel van de diverse aspecten van uitscheidingsnormen, bemestingsnormen, uitrijregeling en productiebeperkingen, kan dit voorstel de vergelijking met alle Europese regio's doorstaan. Daarnaast is zeker wat handhaving betreft dit de strengste wetgeving van Europa. Veel meten en veel weten is maar goed als Vlaanderen, in vergelijking met andere Europese regio's, ook niet de dupe wordt van zijn meer weten. We roepen dan ook iedereen op om eenduidig de situatie van Vlaanderen bij de Europese Commissie te verdedigen: Vlaanderen heeft met dit decreet als het ware recht op een werkbare derogatie.

Er wordt hard doorgewerkt om de eenmalige perceelsregistratie als vereenvoudigingmaatregel in de komende maanden operationeel te krijgen. Toch vragen we een algemeen engagement dat aan de individueel opgebouwde rechten in beide wetgevingen geen afbreuk mag gedaan worden door deze vereenvoudigde aangifte en dit zowel voor de Europese toeslagrechten als in de mestwetgeving. Bovendien mag het geheel geen afbreuk doen aan de samenwerkingsverbanden die vandaag tussen landbouwers bestaan. We vragen dat er sluitende garanties voor iedereen op tafel liggen alvorens de maatregel effectief wordt toegepast.

Ik begin de stapsgewijze benadering bij de productie. Behoudens rundvee heeft men de Europese Commissie ervan kunnen overtuigen de Vlaamse uitscheidingscijfers per bedrijf op niveau van de realiteit te leggen. Hoe kan het ook anders na de inspanningen die de varkens- en pluimvee-sector in de afgelopen jaren daartoe gedaan hebben? Voor rundvee heeft

men de strikte Europese voorwaarde van opsplitsing van vlees- en melkvee, met voor deze laatste een koppeling aan melkproductie, niet kunnen ontwijken. Aangezien de totale mestproductie van rundvee niet stijgt, moeten we hieruit concluderen dat de maatregel zich toespitst op een juistere weergave van de individuele bedrijfsproductie. Voor melkvee willen we hierbij opmerken dat, gelet op het Vlaamse voedingsrantsoen, de cijfers toch op een hoog niveau liggen en aldus zeker niet verder kunnen verhogen. De overgangsmaatregelen voor hoogproductieve melkveebedrijven zijn dan ook absoluut noodzakelijk om deze toe te laten nog de nodige bedrijfsmaatregelen, zoals voorzien in voldoende bedrijfseigen grond, te laten realiseren. Ik wil met klem de boodschap van de betrokken groep boeren benadrukken dat de overgangsmaatregelen absoluut noodzakelijk zijn.

Voor de emissiecijfers die later in een besluit moeten worden bepaald, pleiten we voor een eenvoudige regeling, zo mogelijk onder de vorm van forfaits per diersoort of diercategorie. Onderscheid tussen huisvestingvormen hetzij bij rundvee, hetzij voor emissiearme huisvesting ten opzichte van klassieke stallen in de veredelingssector, dient om vereenvoudigingsredenen, zoveel mogelijk gemeden.

De stap van nutriëntenhalte naar emissierechten is begrijpelijk. Een praktischere benadering via aantallen dieren in plaats van kilogram fosfaat en stikstof spreekt de boeren meer aan. Inzake nutriëntenemissierechten hebben we wel moeten zoeken om het beschot in verhandeling van rechten terug te vinden: bij de gebiedsgerichte maatregelen. We hopen hieruit niet te moeten concluderen dat dit in het nieuwe mestbeleid niet algemeen en onverkort wordt toegepast, integendeel. Op het terrein stellen we vast dat de overnameprijs van de rechten in de sectoren rundvee en pluimvee op een half jaar tijd gehalveerd zijn. Een verdere prijsdaling, waarvoor we steeds vragende partij blijven, kan zich doorzetten als ook in het nieuwe mestbeleid dit beschot nog sluitender wordt toegepast, wel met respect voor uitbatingsvrijheid van de rechten waarover het bedrijf vandaag beschikt.

Toch willen we in het voorliggende systeem waarschuwen tegen een overdreven afoming, zeker deze van latente rechten. Niet ingevulde emissierechten zijn geen milieuprobleem. Een extra afoming bij verhandeling zal sowieso leiden tot een nieuwe invulling alvorens te verhandelen. Wij betreuren dat dat het resultaat zal zijn. Specifiek voor melkvee vragen we daarom om de huidige uitzonderingsregel waarbij de emissierechten de melkquota's kunnen volgen, op

dezelfde wijze als vandaag, onverkort in het nieuwe mestbeleid kunnen worden toegepast. Ik wil opmerken dat dit vooralsnog een correctie vergt van het voorliggende voorstel.

De voorliggende bemestingsnormen zijn zeer streng en te verregaand indien ze moeten toegepast worden zonder derogatie voor teelten met een lang groeiseizoen en hoge stikstofopname. Inzake derogatienormen verwijzen we naar het niveau van voor Nederlandse rundveehouders toegestane bemestingsnormen, namelijk 250 kilogram dierlijke stikstof voor gras evenals voor de andere teelten op het bedrijf. Toch evenzeer echter willen we wijzen op de voor Vlaanderen onrealistische Nederlandse voorwaarde van 70 percent grasland, evenals de beperking dat enkel mest van graasdieren mag gebruikt worden.

Vlaanderen staat in het bewerken en afzonderlijk afscheiden van fosfaat en stikstof verder dan onze noorderburen. Om die reden moet dierlijke mest optimaal kunnen gebruikt worden. Ook hebben de rundveebedrijven een beduidend ander teeltplan, hetgeen de Nederlandse voorwaarde van 70 percent grasland hier onhaalbaar maakt.

Verder willen we opmerken dat de totale stikstofnorm voor grasland van 350 kilogram totale stikstof voor hedendaagse Vlaamse graslanduitbating, te laag is. Eiwitrijk graslandruwvoeder is nodig om ingevoerd krachtvoeder te weren. Dat vergt echter een voldoende stikstofrijk groeimilieu voor maaivelden. Vele veehouders stellen dan ook de 350 kilogram totale stikstof in vraag voor de graslanduitbating. De reststikstof zal op dergelijke percelen immers meevalen. We vragen een goede opvolging van deze zaak, waarbij we opmerken dat de huidige norm 450 kilogram totale stikstof bedraagt. Die blijft beter behouden.

De vroegere natuurmaatregelen blijven voorlopig behouden. We wijzen erop dat de nitraatrichtlijn niet kan worden ingeroepen om dit te verrechtvaardigen. Bovendien is 170 kilogram stikstof uit dierlijke mest hetzelfde als twee grootvee-eenheden per hectare (GVE/ha). De boeren begrijpen niet dat deze ingewikkelde maatregelen niet evenzeer sterk vereenvoudigd zijn. Bovendien dreigen er ernstige problemen met de akkerbouwsector in deze gebieden die niet meer kan bemesten na 2007. Mogen we dan ook vragen om dit conform de toezegging komende voorjaar dringend en definitief bij te sturen?

Voor de handhaving van de bemestingsnormen is duidelijk gekozen voor de bepaling van de reststikstof.

De term residubepaling vinden we geen goed woordgebruik. We zullen deze term daarom in de toekomst vermijden.

De benadering als handhavingsmaatregel in het voorstel met een evaluatie in 2008 geeft ruimte om voor de boeren praktische ervaringen op te doen en de evaluatie op praktijkgegevens met drie seizoenen ervaring te kunnen uitvoeren. We betreuren echter de ongenueanceerde boetes voor dit najaar, ervan uitgaande dat de gestelde norm niet voor alle teelten even goed haalbaar is. In het nieuwe voorstel is dit genuanceerd hetgeen ruimte biedt voor een realistische beoordeling. Bijkomend onderzoek tussen de praktijkervaringen en de vastgestelde meetresultaten in het water is zeker nog nodig tegen 2008.

Verder zijn we vragende partij om als sector zo snel mogelijk de resultaten van dit najaar te verkrijgen om de boeren hiermee te kunnen sensibiliseren om het nog beter te doen. Bovendien vragen we dringende verdere analyses van de resultaten van de najaarsmetingen ten behoeve van de voorlichting. Deze stapsgewijze aanpak in de gebieden met de minst goede waterkwaliteit onderschrijven we. Laat het wel duidelijk zijn dat de ervaringen met het oppervlaktemeetnet en de resultaten ervan veel verder staan dan de bevindingen in het grondwatermeetnet.

Als we voor grondwater moeten vaststellen dat met de resultaten van zes meetcampagnes vrijwel geen verband terug te vinden is, noch met de dichtheid van de veestapel, noch met het grondgebruik, stellen we hierbij vragen. We dringen dan ook sterk aan op bijkomend onderzoek om dit gebrek aan samenhang te verklaren en dit alleszins vooraleer grondwaterresultaten worden meegenomen in de afbakening van de risicogebieden.

Waterkwaliteit is niet alleen een kwestie van hoeveelheid van bemesting maar evenzeer van het moment en de wijze waarop deze wordt toegediend. De voorliggende uitrijregeling is streng maar wellicht nodig om verdere vooruitgang te boeken. De uitzondering voor de polders is echter evenzeer nodig en gerechtvaardigd.

De mestverwerkingsplicht is gedefinieerd naargelang de behoefte ervan op het terrein en dit op basis van mestdruk. We dringen aan dat de indeling in mestarme en mestedichte gebieden uiteraard gebeurt op basis van de meest recente cijfers waarover de Mestbank beschikt. De verwerkingsplicht is sterk vereen-

voudigd en de veel te strikte regels uit het verleden zijn gelukkig vervangen. Het concept steunt des te meer op de mestafzetmogelijkheden en de daaruit voortvloeiende kostprijs.

Verdere stimulerende maatregelen in het decreet laten verwachten, en dat zijn overigens de signalen die ons nu reeds bereiken, dat er veel meer mest zal verwerkt worden in de toekomst. De enige vraag die nu rijst, is of er in de eerste helft van 2007 voldoende capaciteit zal zijn om de extra overschotten tengevolge de verstrengde normen op te vangen.

We vragen dan ook dat duurzame perspectieven voor blijvers in de veehouderij op basis van bedrijfsontwikkeling gecombineerd met mestverwerking of export snel concreet vorm krijgen. Boeren moeten zekerheid krijgen voor de toekomst. De noodzaak ervan bleek duidelijk vorig jaar na de rondetafelconferentie mestverwerking toen bleek dat dit principe niet voor de eerstkomende jaren was. Laat ons duidelijk zijn: meer verwerken is een aanvaardbare voorwaarde maar dan moet er ook de garantie zijn voor de boer dat hij zijn bedrijf duurzaam kan ontwikkelen. Dat mag bovendien zeker niet afgeremd worden door administratieve beperkingen.

Substitutie is opnieuw mogelijk ter invulling van de verwerkingsplicht. Van een decretale verankering zijn we voorstander, doch we betreuren dat elke wijziging van de situatie op het terrein niet soepel kan bijgestuurd worden door een beslissing van de Vlaamse Regering. Aanpasbaarheid door deze laatste van het maximumcijfer van 5000 kilogram stikstof uit pluimveemest blijft onze voorkeur genieten.

Over de werking van de verwerkingscertificaten hebben we ernstige twijfels. Volgens ons is het onwerkbaar. Vooral dat deze certificaten worden afgeleverd op basis van verwerkte hoeveelheden in plaats van op vooraf vast te stellen capaciteiten tot verwerking kan een zeer zwaar vertragend effect hebben. Te meer er geen limiterende einddatum is tegen dewelke de Mestbank deze certificaten moet afleveren.

De ervaring leert dat momenteel een dergelijk vergelijkbaar verwerkingsaandeel twee jaar na de feiten wordt vastgesteld. Bovendien zijn we van oordeel dat ook de verwerker zijn verantwoordelijkheid moet nakomen. Eens de contractuele verbintenis gesloten is en de mest conform is aangeleverd en uiteraard betaald, moet de boer-leveraar ontheven zijn van zijn verantwoordelijkheid. In het voorliggende voorstel is

dit absoluut niet duidelijk. De discussie vloeit voort uit het gegeven dat op basis van een staalname in het uiteindelijk afgewerkte product niet alle nutriënten terug te vinden zijn die aanwezig zouden moeten zijn.

De boer kan maar verwerken hetgeen zijn dieren produceren. Het zijn forfaitaire productiecijfers waarop steeds afwijkingen voorkomen die in de beoordeling moeten meegenomen worden, zoniet krijgt men onterechte boetes. De recente onterechte superheffingen van soms 20.000 tot 30.000 euro op voornamelijk pluimveebedrijven zijn daarvan een schoolvoorbeeld. Dat is bovendien niet alleen een probleem bij verwerking maar ook bij de beoordeling van niet-bewezen mestafzet. Mogen we opmerken dat er een groot verschil is tussen fraude en onvermijdbare verschillen in meet- en analyseresultaten? Aan dit laatste heeft de boer zeker geen schuld.

Ten slotte wijzen we erop dat de certificaten worden afgegeven aan de verwerker waarbij absoluut onzeker is of hij ze ook zal doorgeven aan de leverancier die tenslotte meer heeft laten verwerken, de kosten betaald heeft en naar onze mening de rechthebbende moet zijn om deze certificaten aan te bieden aan geïnteresseerden. We wijzen erop dat het voorstel ter zake moet aangepast worden, wil men voorkomen dat niemand geïnteresseerd is om meer te verwerken, hetgeen toch de bedoeling is. We bevelen dan ook correcties in die zin aan.

Het transport van mest moet meer sluitend, doorzichtig en controleerbaar zijn. De voorliggende voorstellen kunnen een stap vooruit zijn als ze tijdig en correct kunnen worden toegepast. De herzieningen zijn door de Mestbank gesuggereerd om de betrokken boeren beter en tijdiger te informeren over hun bedrijfssituatie inzake ontvangen en afgezette mest. We gaan er dan ook vanuit dat de door de administratie voorgelegde wijzigingen van bij het in werking treden van het decreet, direct operationeel kunnen zijn. De administratie is hiervoor vooraf gewaarschuwd, doch is van oordeel dat dit moet kunnen. Bij deze willen we hen erop wijzen hoe vanaf overmorgen boeren hun burenregeling voor volgend jaar moeten invullen. Wat het probleem van de GPS-verplichting bij de export van pluimveemest betreft, moeten er dringend correcties gebeuren.

De heffingen omzetten naar boetes waarbij diegene die de wet niet naleven moeten betalen, is een belangrijke stap in de sensibilisering. Evenzeer is noodzakelijk dat dergelijke boetes tijdig worden opgelegd en niet, zoals nu met heffingen afgelopen weken voor

productiejaar 2003 inzake verwerking en 2004 inzake nutriëntenhalte. De Mestbank moet binnen de negen maanden na het productiejaar alle nazichten en controles ter zake kunnen afronden. Immers drie maanden later op 1 januari ligt er een nieuw werkjaar voor. Nu wordt 1 juli vooropgezet, echter niet voor paragraaf 1 tot en met paragraaf 4 van het betreffende artikel 63. Dit dient gewijzigd ter voorkoming van verdere vertraging door de administratie.

Inzake de werking van de Mestbank gaan we ervan uit dat ook hun verdere aanpak even grondig wordt gewijzigd als de wetgeving zelf. We lezen hiervoor de grondslag in het voorstel van decreet en gaan ervan uit dat de indieners van de nieuwe wetgeving even nauwgezet de introductie van een klantvriendelijke, oplossingsgerichte Mestbank zullen opvolgen als de navolging van de nieuwe wet door de boeren zelf. Misschien zou het niet slecht zijn om na een half jaar werking van het nieuwe mestdecreet in deze vergadering van de vernieuwde aanpak door de Mestbank een grondige evaluatie te maken en zonnodig bij te sturen. Immers de slaagkansen van de nieuwe wetgeving hangen vooreerst af van de naleving door de boeren, maar ook de administratie speelt een belangrijke rol.

Het is u wellicht duidelijk dat we als sector open staan voor de geboden kansen in dit voorstel. Doch u merkt op dat er vanuit de sector evenwaardige verwachtingen zijn naar een werkbare derogatie. We wijzen nogmaals op de nood aan een gelijktijdige toepassing.

Na enkele gesuggereerde wijzigingen gaan we ervan uit dat de sector in de aanpak van de problematiek de nodige stappen voorwaarts kan zetten in navolging van de nitraatrichtlijn al zal dit in een verstedelijkt Vlaanderen veel moeilijker zijn dan elders in Europa. Mogen we vragen dit indachtig te blijven, ook bij de verdediging ervan bij de Europese Commissie?

1.2. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Erik Matthijs: In welke zin wil u het systeem van mestverwerkingscertificaten precies aanpassen?

De heer Peter Broeckx: Nu is het niet altijd even duidelijk wie de mestverwerkingscertificaten zal krijgen. Het moet intern tijdens het verwerken in kaart gebracht en doorgegeven worden.

De heer Bert Bohnen, adviseur Boerenbond: Nu wordt het certificaat gegeven aan de mestverwerker.

Als de boer zelf mestverwerker is, wordt hij beloond als hij te veel verwerkt want dan kan hij het certificaat doorgeven. Voor boeren die mest laten verwerken, hangt alles af van het contract. Als het contract slecht is, vrezen wij dat de motivatie zal verdwijnen om meer te laten verwerken dan wettelijk verplicht.

Ik waarschuw er ook voor om alles met certificaten te regelen zonder duidelijk te maken wanneer ze zullen worden geleverd. Als ze te traag worden geleverd, werkt het systeem niet.

De heer Erik Matthijs: Verwerker en individuele veehouder moeten dus een sluitend contract afsluiten.

De heer Bert Bohnen: Het is de verwerker die een certificaat krijgt. Hij bepaalt of de veehouder erbij betrokken wordt.

De heer Patrick Lachaert: Deze discussie hebben de indieners ook gevoerd. Dat is geen probleem dat de decreetgever kan oplossen. Omdat het een contractueel probleem is, kunnen de landbouworganisaties beter een modelcontract schrijven voor hun leden.

De heer Erik Matthijs: Ik wil nog even ingaan op de steunmaatregelen voor opslagcapaciteit in akkerbouwgebieden. Het investeringsfonds steunt nu al. Zijn er nog mogelijkheden? In het regeerakkoord staat dat de opbrengsten moeten terugvloeien naar de sector. Is dat een mogelijkheid?

De heer Bert Bohnen: De rechtstreekse opslagsteun kan worden verruimd voor bedrijven die de opslagruimte niet nodig hebben voor hun eigen bedrijfsvoering. Ze kunnen die ruimte gebruiken om mest op te slaan die ze ontvangen. Dat zal de werking ten goede komen. Het laat toe mest te vervoeren in de winter. De mest kan geanalyseerd worden voor hij wordt uitgereden. Dat zal het milieu ten goede komen.

De heer Peter Broeckx: Het moet mogelijk zijn om voldoende vergunningen te krijgen. Dat is niet altijd evident. Dit voorstel van decreet zorgt evenmin voor een regeling.

De heer Erik Matthijs: Dat is een probleem van bouwvergunningen.

De heer Bert Bohnen: Er is ooit een uitzonderingsmaatregel afgekondigd. Een soepele en versnelde procedure. Misschien moet men dat eens overwegen?

De heer Frans Wymeersch: De Boerenbond lijkt dit voorstel van decreet noodgedwongen te aanvaarden, maar het voorstel bevat heel wat onvolkomenheden.

Volgens mij is het oordeel van de Boerenbond over dit voorstel vernietigend. De Boerenbond plaats kanttekeningen, vraagt verduidelijkingen en garanties enzovoort.

Zo kan dit voorstel van decreet pas in voege treden op het ogenblik dat er garanties zijn over derogatie. De derogatie is evenwel nog niet aangevraagd. Dat kan pas nadat het Vlaams Parlement dit voorstel van decreet heeft goedgekeurd. De vraag is hoe we dat zullen oplossen. Verwacht de Boerenbond een MAP 3-bis of een MAP 4 als de derogatie niet is zoals gewenst?

Op elke bladzijde van de rondgedeelde tekst lees ik enkele kritische opmerkingen. Wanneer het over de eenmalige perceelsregistratie gaat, worden sluitende garanties gevraagd alvorens de maatregel wordt toegepast. Dat vind ik logisch. Dit voorstel van decreet zou nog voor het kerstreces goedgekeurd moeten worden. Er zijn op dit ogenblik geen sluitende garanties. Verkiest de Boerenbond een decreet zonder garanties of wil het geen decreet zonder garanties? Hoe moet dat in de praktijk verlopen? Volstaat het een en ander te regelen in de uitvoeringsbesluiten? Of moeten we het werk binnenkort gewoon overdoen?

De Boerenbond waarschuwt tegen een overdreven afroming. Dit voorstel van decreet staat vol met benoemde en onbenoemde afromingen. Het zijn vooral de onbenoemde die ons verontrusten. Ik neem bijvoorbeeld dat het de bedoeling is om de vee-stapel in te krimpen. De landbouwsector pleit echter voor groeimogelijkheden dankzij mestverwerking. Ik weet niet of beide opties combineerbaar zijn. Waar ziet de Boerenbond overdreven afromingen? Heeft de Boerenbond een alternatief zonder te tornen aan de milieudoelstellingen?

De Boerenbond vraagt een correctie. Ik neem aan dat de Boerenbond zelf een voorstel heeft.

De Boerenbond vraagt conform de toezegging om komend voorjaar dit voorstel dringend en definitief bij te sturen. Welke toezeggingen zijn er gedaan? Wie heeft die toezeggingen gedaan?

De mestverwerking zal een belangrijke rol spelen. Een en ander staat echter nog niet op poten. Hoe groot moet de mestverwerkingscapaciteit zijn in 2007? Hoeveel capaciteit is er bij de inwerkingtreding van dit voorstel? Hoeveel capaciteit ontbreekt er? Hoe zal men dat oplossen? Zal dat niet leiden tot een verdoken koude sanering in plaats van een warme sanering?

De tekst staat vol met kritische opmerkingen en twijfels. Ik ben daar enigszins verwonderd over. De Boerenbond beveelt zelfs correcties aan. Welke precies? Een aantal parlementsleden heeft enige binding met de landbouwsector. Dat is geen zonde. Het is de bedoeling een goed en werkbaar mestdecreet goed te keuren, dat goed is voor de landbouw en alle milieunormen haalt. Zijn de correcties compatibel met de milieudoelstellingen?

De rundveehouderij en de rest van de landbouwsector benaderen dit voorstel van decreet anders. Rundveemest verwerken is niet evident. Hoe kunnen de problemen opgelost worden? Verwerking zal gezegd voor groeimogelijkheden zorg. Ik heb daar mijn twijfels over. Zeker wanneer het over de rundveesector gaat.

De heer Peter Broeckx: Dat wij als landbouworganisatie heel kritisch zijn en veel bijsturingen vragen, is ook onze rol. Maar uw negatieve perceptie daarvan is onterecht. Wij hebben immers gezegd dat dit mestdecreet streng maar werkbaar kan zijn, indien de derogatie verkregen wordt. Wij blijven er inderdaad van overtuigd dat het nieuwe decreet pas ingang mag vinden als die derogatie een feit is. Wij verwachten immers pas een uitspraak van Europa op een moment dat het bemestingsseizoen al een heel eind gevorderd is.

De technische correcties en aanpassingen zullen straks door Bert Bohnen worden overlopen. Een daarvan gaat over de melkquota en de daaraan thans verbonden nutriëntenemissierechten, die dus ook bij de overdracht van quota meegenomen worden. De Boerenbond stelt vast dat die gangbare praktijk niet in het huidige voorstel is opgenomen en vraagt de indieners dat wel te doen.

Het is niet aan de Boerenbond maar aan de Mestbank om getallen te plakken op de mestverwerkingscapaciteit. Het zou niet mogen dat in 2006 nog steeds gediscussieerd wordt over de hoeveelheden die verwerkt worden en zouden moeten worden. De Boerenbond gelooft wel sterk in de dynamiek die voortkomt uit stimulerende maatregelen: geen investering zonder de creatie van toegevoegde waarde.

De Boerenbond is ervan overtuigd dat rundveemest net zo goed kan verwerkt worden als andere, al is dat thans niet gangbaar. De sterk grondgebonden rundveehouderij kan haar mest immers goedkoper op de grond plaatsen en dat zal ook in de toekomst zo zijn. Daarom moeten de decretale substitutiemogelijkhe-

den uitgebreid worden van pluimvee- naar rundveemest.

De Boerenbond vraagt niet om de inkrimping van de veehouderij in Vlaanderen. De grootte van de vee-stapel en de meetnetresultaten zijn niet noodzakelijk met elkaar verbonden. Er zijn immers andere oplossingen. Ook van het afkomen van latente nutriënten-emissierechten zijn wij geen voorstanders, want wij zijn ervan overtuigd dat wie zijn bedrijf overlaat er in dat geval alles zal aan doen om de productie weer eerst op het maximaal toegestane emissiepeil te brengen.

Dat wij sluitende garanties vragen omtrent de eenmalige perceelsregistraties die het decreet zal invoeren, lijkt mij gerechtvaardigd. Wij zijn voor administratieve vereenvoudiging – wij hebben er ooit voor betoogd – maar wij willen ons ook niet overhaast in een avontuur storten. Alle knelpunten bij de fusies van databestanden moeten eerst opgelost worden, want zij zullen straks ook opduiken bij de perceelsregistratie. Als daarvoor een *modus operandi* wordt gevonden, is enige tijdsdruk niet eens een probleem. De in de praktijk opgebouwde individuele rechten mogen in elk geval niet in de verdrukking komen.

De heer Bert Bohnen: Als wij vandaag kleine correcties vragen, is dat uit bezorgdheid. Zo moeten de thans geldende uitzonderingsmaatregelen voor melkvee in elk geval opgenomen worden. Daarnaast staat voor pluimveemest een vast cijfer in het voorstel. Als de situatie op het terrein anders blijkt te zijn, moet men dus het decreet wijzigen. De Boerenbond stelt voor dat men de eventuele wijziging aan de Vlaamse Regering overlaat. In verband met de certificaten ten slotte zijn wij bang dat de vaststellingen veel te lang op zich gaan laten wachten. Het voorstel bevat voldoende controlemogelijkheden. Men zou de certificaten zelfs kunnen baseren op de vastgestelde verwerkingscapaciteit en achteraf nakijken of die ook ten volle en correct is benut.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voor de mestverwerkingscertificaten stellen wij voor te werken met modelcontracten, die in samenspraak met de Mestbank en de landbouworganisaties kunnen opgesteld worden. De verdeling van de certificaten zal bovendien zeker per kwartaal gebeuren om de gevreesde vertraging van twee jaar te vermijden.

Er leeft blijkbaar angst over de praktische uitvoering van de eenmalige perceelsregistratie. Wij moeten daar zeker oog voor hebben. Maar hebt u ook nog proble-

men met het voorstel van decreet zelf? Of volstaat het dat we garanties geven voor de uitvoering?

De heer Bert Bohnen: Het gaat wel degelijk om de uitvoering. Stel dat mij nultbemesting werd opgelegd als uitbater van een perceel. Dat recht wil ik – als bedrijf – niet verliezen als toevallig de naam van mijn vrouw opgenomen is als aangever van de toeslagrechten. De administratie vraagt dat dit in het decreet wordt geregeld en wij zijn bang dat daar te weinig tijd voor is. De wetgever moet er zich toe verbinden dat dit niet mag leiden tot verlies van rechten.

De heer Bart Martens: Wat de garanties betreft, zal veel duidelijk worden in de uitvoeringsbesluiten. Zij kunnen bijvoorbeeld tegemoetkomen aan uw standpunt betreffende de verhandelbaarheid van tussenschotten, waar ik begrip voor kan opbrengen. Ook de verduidelijking van het systeem van mestverwerkingscertificaten kan daar gebeuren. Ik ga er trouwens van uit dat de belangrijkste besluiten bij de inwerkingtreding klaar zullen zijn.

U zegt dat niet ingevulde rechten geen milieuproblemen zijn, maar wij zijn juist bang dat ze dat zouden kunnen worden als alle slapende rechten geactiveerd worden. Daarom werden er grendels geplaatst op de activering. De snelle invulling voor de overdracht zal volgens mij niet een dergelijke vaart lopen. Meestal is de reden immers ook dat het bedrijf niet over voldoende afzetmogelijkheden beschikt.

In het onderdeel natuur stelt u 170 kilogram stikstof uit dierlijk mest gelijk aan twee GVE per hectare. Ik begrijp die bemerking niet goed. De toediening van stikstof door twee GVE per hectare per jaar is volgens mij voor de middel- tot hoogproductieve koeien hoger dan 170 kilogram stikstof.

U wenst komend voorjaar ook een definitieve bijsturing voor bemesting in natuurgebieden. Ik wijs erop dat die toezegging in de memorie van toelichting staat. Bent u bereid op korte termijn in de stuurgroep te zoeken naar een consensus met de natuurverenigingen? Het is immers de bedoeling dat natuurdoelstellingen overeind blijven bij het zoeken naar een oplossing voor de overblijvende akkerbouwers.

Ten gevolge van de uitbreiding van het areaal kwetsbare gebieden gaat het mestoverschot volgend jaar nog gevoelig toenemen. De mestverwerkingsplicht die in het voorstel staat ingeschreven, zal daarvoor niet volstaan. De verantwoordelijkheid van de boer is dus groot om dit op een vrij gekozen manier op te lossen. Hoe gaat de Boerenbond zijn leden over-

tuigen om snel dat overschot weg te werken? Welke oplossingen gaat u suggereren?

De heer Peter Broeckx: De Boerenbond wil ook zelf een dergelijke consensus en zal daar dus graag aan meewerken. Wij zijn ons bewust van het grotere overschot door de strengere normen en daarom ook is de derogatie voor ons zo belangrijk. Een van de basisprincipes van het voorstel is de zelfregulerende mestafzet. Net daarom hoeft geen mestverwerkingsplicht opgelegd te worden voor het hele overschot. Wij hebben altijd gevraagd om de verantwoordelijkheid bij de boer te leggen, die producent en bemester is. Er zal oordeelkundiger moeten bemest worden inzake hoeveelheid, tijdstip, teelt en bodemgevoeligheid, een expertise die nog onvoldoende aanwezig is bij de grondgebruikers in het algemeen. De Boerenbond heeft daarom de zelfregulerende mestafzet tot actiepoint in zijn communicatie gemaakt. Ik geloof in de dynamiek van het individuele bedrijf om een oplossing te zoeken voor het verschil tussen productie en afzetruimte. Die kan bestaan in bijkomende grond of in opslag waar de bemesting kan gebeuren. Dat hoeft overigens zeker niet noodzakelijk in de onmiddellijke omgeving van de productie te zijn. Vlaanderen heeft nog heel wat ruimte waar nauwelijks dierlijke mest afgezet wordt.

Wat de afoming betreft, zijn wij ervan overtuigd dat die een dynamiek op gang zal brengen die juist mestdruk creëert, aangezien nutriëntenemissierechten een bepaald kapitaal vertegenwoordigen. De aankoop daarvan is naast verwerking de enige mogelijkheid voor wie wil uitbreiden.

De heer Bert Bohnen: Er is een enorme activiteit aan de gang op dit moment met groepen boeren.

Met 170 kilogram stikstof op grasland kan men geen hoogproductieve koe houden van 7000 tot 8000 liter melk. Dat soort land is alleen geschikt voor vleesvee en daarmee komt men in de praktijk aan 170 kilogram.

De heer Peter Broeckx: Met dat gras kan men inderdaad geen hoogproductieve koe voederen, leert mijn ervaring.

De heer Jos De Meyer: Interpreteer ik het juist dat tegemoet kan gekomen worden aan de bezorgdheid die u formuleert op het moment van de implementatie zodat geen uitstel van het decreet nodig is?

De heer Bert Bohnen: Inderdaad. Er is ook behoorlijk goed overleg tussen de sector en de administratie om maatwerk voor te bereiden.

De heer Peter Broeckx: Tijdens de proefprojecten in het zuiden van Oost-Vlaanderen werd ook heel wat ervaring opgebouwd. De knelpunten zijn ongeveer bekend, wat een inschatting mogelijk maakt.

De heer Karlos Callens: Ik heb de indruk dat er een serieus probleem bestaat met het verschil tussen reële en forfaitaire uitscheidings- en afzetcijfers. U maakt gewag van boetes van 20.000 tot 30.000 euro voor pluimveehouders. Iedereen weet dat dit geval moeilijk perfect op te lossen valt. Maar het voorstel van decreet biedt wel een keuze. Vindt u dat voldoende als oplossing of kunt u ons een duidelijke oplossing geven?

De heer Peter Broeckx: Ook wij worstelen met het vraagstuk van de virtuele nutriënten en hebben evenmin pasklare oplossingen. Maar in ieder geval kan de boer volgens ons niet verantwoordelijk gesteld worden voor het deel dat hij nooit geproduceerd heeft.

De heer Bert Bohnen: Specifiek in de pluimveesector zit men met het probleem dat de hoeveelheid fosfaten in droge mest moeilijk vast te stellen is. Verschillende analysemethodes geven verschillende resultaten. Dat is niet de schuld van de boer. Daarom moet volgens ons de overheid pragmatisch zijn. Als het minimum bewezen is, moet men er vanuit gaan dat het in orde is, in afwachting van een juistere detectie.

De heer Karlos Callens: Hoe ziet u dat praktisch?

De heer Luk Joly, raadgever kabinet minister Peeters: Als de fosfor in orde is, wordt de stikstof geacht ook in orde te zijn. Wij verwachten studieresultaten voor pluimvee in 2007. De eerste geruchten zijn dat ook die geen kant-en-klare oplossing bieden, maar er wordt dus aan gewerkt.

De heer Frans Wymeersch: De Boerenbond suggereert dat men om te voldoen aan de mestverwerkingscapaciteit in 2007 ook bijkomende gronden kan verwerven. Impliceert het voorliggende voorstel gecombineerd met de schaarste inzake verwerking niet dat op korte termijn een grondenjacht zal ontstaan? Daarbij zullen de minder kapitaalkrachtigen het dan moeten afleggen.

De heer Peter Broeckx: De oorzaak van een dergelijke jacht is niet het voorstel maar het kwetsbaar verklaren van heel Vlaanderen. Dat heeft de bemestingscapaciteit verkleind en kan op dit moment niet gecompenseerd worden door de verwerking die nog in opbouw is of moet komen. Daardoor wordt 2007 een moeilijk overgangsjaar.

De heer Bert Bohnen: Het gaat ons specifiek om een aantal melkveebedrijven die door de verhoogde normen moeten zoeken naar meer grond. Gelukkig laat het voorstel ook andere sporen open zoals opslag of tijdelijk niet produceren.

Mevrouw Vera Dua: Onderzocht u de derogaties die andere landen verkregen? Welk percent van het probleem kan daar naar analogie mee opgelost worden?

De heer Peter Broeckx: De verschillen tussen de landen zijn groot. Maar voor grasland met voldoende afvoer van maaisel moet men kunnen gaan naar derogaties van 250 kilogram stikstof. Die derogatienorm moet ook inhouden dat de totale stikstofnorm voor grasland omhoog gaat. We verwezen al naar de derogatie in Nederland, die voor Vlaanderen geen optie is.

Mevrouw Vera Dua: U pleit dus voor een derogatie die uitzonderlijk is in de Europese context?

De heer Bert Bohnen: Toen u minister van Leefmilieu was formuleerde u een goed voorstel. Als dat bij de Europese Commissie gerealiseerd wordt, zijn we op de goede weg.

II. ALGEMEEN BOERENSYNDICAAT

II.1. Toelichting door de heer Guy Depraetere

De heer Guy Depraetere, algemeen secretaris van het Algemeen Boerensyndicaat: Het ABS is al twee jaar betrokken bij MAP 3. We zijn in de laatste fase gekomen. Wij hebben al een lange campagne van 2 jaar achter de rug, waarbij heel wat brainstormen zijn gevoerd en ideeën zijn gerijpt. Het voorstel van minister Peeters is bekritiseerd, de analyse van de stuurgroep Vlaamse Mestproblematiek is geformuleerd om ten slotte te belanden in het beslissingsdomein van het Vlaams Parlement.

Dat het MAP 3-voorstel een aantal verbeteringen bevat, staat buiten kijf. Het is echter niet onze bedoeling om die op te sommen. Wij willen op de valreep nog een aantal knelpunten aanklagen. Het zou heel jammer zijn als het nieuwe decreet ze niet oplost.

Wij willen evenmin uitweiden over de gemiste kansen waar een te klein draagvlak voor bestond. Ik denk aan ons voorstel voor een solidariteitsfonds ter sti-

mulering van de mestverwerking. Ik denk ook aan ons voorstel voor een veel eenvoudigere bepaling van de mestverwerkingplicht, waarbij de ingewikkelde berekening met percentages en gradiënten simpelweg vervangen wordt door vrijstellingen op basis van mestoverschot. Boven die vrijstelling moet elke kilogram verwerkt worden tot een bepaald maximum. Dat systeem heeft het voordeel van minder grondjacht en spaart de kleinere bedrijven iets meer. Grondjacht is allicht normaal omdat heel Vlaanderen kwetsbaar is. De huidige berekeningswijze zal ervoor zorgen dat bedrijven, die net een te groot overschot hebben, geneigd zijn om bijkomende grond te zoeken om te ontsnappen aan de mestverwerkingsplicht. Jammer, maar voor ons blijft dat een gemiste kans.

Het is duidelijk dat MAP 3 een oplossingsgericht decreet is, waarbij alle aandacht gaat naar de mestverwerking. Uiteraard is mestverwerking de enige mogelijkheid om een drastische afbouw te vermijden. Als we spreken van mestverwerking dan spreken we ook van pluimvee en vooral van varkens. Voor die sectoren zijn allerlei mechanismen bedacht om uit de impasse te geraken, hefbomen om zelfs in de toekomst flink te kunnen doorgroeien. Echter, één sector laat men in de kou staan. Een sector die niet aan de oorzaak ligt van het Vlaamse mestoverschot, een sector die grondgebonden is en zijn mest van oudsher laat verwerken door de grond, een sector die reeds tien jaar gebukt gaat onder de last van de verplichte solidarisering, denk maar aan de nutriëntenhalteproblematiek, de vergunningstop enzovoort. Ik heb het uiteraard over de volledige rundveesector en niet alleen de melkveesector. Het wordt tijd dat ook die sector hefbomen krijgt om op een verantwoorde wijze de bedrijven aan te passen.

Daarom houd ik een pleidooi voor de runderen. Is het wel wenselijk dat de rundveestapel zo sterk afgebouwd wordt en op dezelfde wijze aangepakt wordt als de intensieve veehouderij? Laat ons niet vergeten dat Vlaanderen, volgens een Europese richtlijn, verplicht is om een vast percentage grasland te behouden. Met een tempo zoals beschreven in MAP 3 zal er een tekort zijn aan grazend vee om het areaal permanent grasland te onderhouden.

Het tempo van afbouw is de laatste weken nog versneld door het feit dat ongebruikte emissierechten nu niet meer kunnen worden verhandeld. Naast de vaste korting van 25 percent bij overname komt er nog een afbouw van de niet-gebruikte rechten. Het enige alternatief is dat de boer, die al heel zijn leven lang

zwaar geploeterd heeft, zijn bedrijf tot de laatste dag voor zijn pensioen op volle toeren laat draaien tot hij er misschien bij neervalt, al moet hij op handen en voeten voortkruipen of al is zijn gezondheid niet in orde. Waar is het respect nog voor dit uitstervende ras? Waar is het sociaal gevoel van de beleidsmakers? Nochtans zitten er ook socialisten in de meerderheid. Elke boer moet toch de vrijheid hebben om tijdelijk minder dieren te houden!

Uit angst voor het wakker maken van de slapende nutriëntenhalte en omdat men zodoende misschien een uitbreiding van het Vlaamse mestoverschot riskeert, lokt men eigenlijk een averechts effect uit. Niemand zal de zaak nog vertrouwen. Elke veehouder zal proberen de nutriëntenhaltes maximaal op te vullen. Waar is dan het gunstige milieueffect? Volgens het voortgangsrapport van de Mestbank is er ongeveer 13 miljoen kilogram fosfaat nutriëntenhalte slapend, waarvan 6,4 miljoen kilogram op bedrijven die minstens één jaar geen aangifte meer doen. Die bedrijven zijn dus gestopt. Er rest dus slechts 6,6 miljoen kg, waarvan minstens twee miljoen kilogram nodig is voor bedrijven die nutriëntenhalte nodig hebben om de superheffing te vermijden. Laten wij niet vergeten dat er een grote vraag is naar emissierechten. Niet zozeer om te kunnen uitbreiden, maar vooral om over een aangepast rechtenquotum te kunnen beschikken zodat ieder zijn bedrijf optimaal kan runnen zonder een superheffing te moeten betalen.

Vandaag zijn er 4000 bedrijven die een superheffing moeten betalen. Ongeveer 3000 daarvan omdat ze 1 tot 15 percent boven hun nutriëntenhalte produceren. Dat is een relatief klein overschot. Als morgen de Sanitelklever verplicht is, zal dat aantal nog verdubbelen. Als daarenboven nog eens dieren geschrapt worden door de omzetting van nutriëntenhalte naar emissierechten, is het hek volledig van de dam. De hamvraag is: hoe kunnen die bedrijven zich in regel stellen? Er zijn geen kleine nutriëntenhaltes te verkrijgen. We stellen vast dat de overheid de boeren geen mogelijkheden geeft om zich te regulariseren. Vergeten we niet dat het amendement van gewezen Vlaams parlements lid André Denys enkel een oplossing bood aan die bedrijven waar het verschil groter was dan 15 percent, de fameuze 85-percentregel! Duizenden kleine overschrijders zijn dus nooit geholpen en blijven geconfronteerd met de anomalie.

Uitbreiding via mestverwerking, zoals voorzien in het MAP-voorstel, is interessant voor varkens- en pluimveehouders, maar is voor rundveehouders geen optie. Het eindproduct van de verwerking van rundermest

heeft lage stikstof- en fosforgehaltes en is niet interessant om uit te voeren.

Wat moet een rundveeboer dan wel doen? Emissierechten kopen is een oplossing, maar wat als er geen zijn? De administratieve boetes zijn niet mals: 127 euro per koe. Dat bedrag wordt verdubbeld als binnen de 5 jaar nogmaals gezondigd wordt.

Als men het systeem in het MAP-voorstel wil behouden, kan dat eenvoudig opgelost worden door een passage te schrappen. In artikel 31, §3, moet volgende zin worden geschrapt: “De overlater moet alle nutriëntenemissierechten van de betreffende diersoort overlaten en de uitbating van deze diersoort hebben stopgezet...”. Eventueel kan men voor varkens en pluimvee de verplichte stopzetting behouden, daar mag u zelf over beslissen. Het ABS wil in elk geval gaan voor een zo vrij mogelijk verhandeling van emissierechten waarbij men niet verplicht is om te stoppen met een diersoort als men emissierechten wil verhandelen. Zodoende kan iemand die wil verminderen een deel van zijn rechten te koop aanbieden en komen er meer rechten op de markt waardoor de prijs kan dalen.

Vermits men bij rundvee in de toekomst de Sanitelgegevens zal gebruiken, kan men na een kleine verfijning beschikken over een volledig sluitend systeem waarbij het eerste tot het laatste rund gekend is en fraude totaal uitgesloten is. Dan kan men ten minste voor rundvee een versoepeling doorvoeren en de verplichte stopzetting schrappen.

ABS is voorstander van het verplichte gebruik van de Sanitelgegevens op voorwaarde dat de registratie volledig wordt afgestemd op de realiteit. Vandaag is dat nog niet het geval. Het verschil tussen zoogkoe, melkkoe en andere; tussen zoogkoe, melkkoe en reforme koeien; tussen vervangingsvee en mestvee en het verschil tussen het tijdstip van werkelijk vertrek en de registratie zijn nog aanzienlijk. Daarom stellen we voor om de verplichting uit te stellen tot de inwerkingtreding van het Veeportaal. Dat zal een betere afstemming mogelijk maken. Omdat men een strikte naleving van de nutriëntenhalte eist, moet ook de afstemming perfect kloppen.

Een ander probleem stelt zich bij de omzetting van de nutriëntenhalte naar de nutriëntenemissierechten voor wat betreft de runderen (artikel 30, §2). Ook hier wordt rundvee stiefmoederlijk behandeld. De initieel toegekende nutriëntenhalte omvatte enkel de

categorieën melkkoe, zoogkoe, rund jonger dan één jaar, rund tussen één en twee jaar oud en andere, uitgedrukt in fosfaat en stikstof. De nutriëntenhalte was dus gekoppeld aan de uitscheiding.

Naderhand zijn er subcategorieën bijgekomen, specifiek voor melkvee en mestvee. Een verfijning dus met een voor mestvee aangepaste lagere uitscheiding. Zodoende kon men voor dezelfde nutriëntenhalte iets meer dieren houden, zeg maar vijf tot zeven percent. Dat was volledig legaal. Het huidige voorstel valt terug op de verdeling van de initiële nutriëntenhalte. Dat staat in fel contrast met de compensatie die men voor de varkens heeft toegepast door de kleine biggen te vatten bij de zeugen. Vanuit het gelijkheidsbeginsel moet ook de rundveesector de compensatie behouden. Ook hier is de oplossing eenvoudig. Het volstaat om de uitscheidingsnormen van de subcategorieën van MAP 2 (artikel 5, §1) te behouden in plaats van ze op het initiële niveau te brengen.

Uit de tabel in bijlage blijkt dat de echte waarden, voor fosfor en stikstof samengeteld, de initiële nutriëntenhalten niet overschrijden. In sommige gevallen zijn ze zelfs heel wat lager. Dat heeft te maken met de subcategorieën. Soms haalt een bedrijf zelfs een lager gehalte stikstof en fosfaat met meer koeien. Als het decreet wordt toegepast, zal die boer een boete moeten betalen. Dat probleem kan met een amendement opgelost worden.

Mevrouw Vera Dua: Betekent dat dat bij de omzetting van nutriëntenhalte naar emissierechten de rundveehouder dieren verliest, terwijl dat voor de varkens- of pluimveehouder niet het geval is?

De heer Guy Depraetere: In de rundveesector was het mogelijk om de veestapel op te delen in vervangingsvee en mestvee. Dat bood de mogelijkheid om iets meer vee te houden.

Mevrouw Vera Dua: Er is dus meer vrijheid van bedrijfsvoering bij de nutriëntenhalte dan bij het aantal dieren, gekoppeld aan de emissierechten.

De heer Guy Depraetere: Toen u minister was, heeft u wijzigingen aan de veestapel toegestaan, zolang de boer binnen de nutriëntenhalte bleef. Diegenen die dat gedaan hebben, riskeren nu een straf.

Bij controle blijkt dat nogal wat bedrijven grotere meststocks dan de officiële stock hebben. Dat is het gevolg van werkelijke uitscheidingsnormen die lager

zijn dan de officiële. Moet men nu die theoretische administratieve stocks meesleuren naar de toekomst of kan men een eenmalige stockregularisatie verkrijgen, zoals ook in Nederland gebeurd is?

Bij het handhavingsbeleid is een sanctioneringssysteem uitgewerkt om een perceelsgerichte bemestingscontrole uit te voeren. Ik heb het over de nitraatresidu-analyses (artikel 14, §4). In een jaar als dit, waarin elke maand een of ander meteorologisch record sneuvelt, blijkt nogmaals dat men de natuur niet in schuifjes kan onderverdelen.

De minister heeft dit jaar de handhaving gebaseerd op een gradatie van 90–120–150 kilogram. Die norm is puur numeriek en blind vastgelegd, waarbij de minister veronderstelde dat meer dan 150 kilogram echt heel hoog is. De verdeling is niet representatief voor de praktijk. Men kondigt weliswaar meer wetenschappelijk onderzoek aan om dit te verfijnen maar toch plaatst men een sanctioneringgradatie op de blinde inschatting in het MAP-voorstel. Dit is niet verantwoord. Eerst moet het wetenschappelijk onderzoek afgewacht worden alvorens men in het mestdecreet een handhavingsbeleid concreet invult.

In het MAP-voorstel wordt verwezen naar twee differentiatiecriteria, namelijk teeltgroep en zandgrond. Voor het ABS is dat zeker niet voldoende. Er moeten meer criteria zijn. Vooral het humusgehalte en de variabiliteit van de jaarlijkse weersomstandigheden moeten meespelen. Bedrijven met veel stalmest of biologische bedrijven hebben een hoog humusgehalte. Het nitraatresidu is dan altijd heel hoog, maar is wel gebonden onder organische vorm. Dat vormt geen gevaar voor het milieu, omdat het veel minder uitspoelt.

De minister zal voor 2006 kunnen beschikken over meer dan 10.000 residu-analyses. Hieruit alleen al kan een en ander worden geconcludeerd. Reeds twee jaar op rij worden we geconfronteerd met een belangrijke mineralisatie in de maanden september en oktober door de hoge najaarstemperaturen. Kijk maar hoe donkergroen de wintertarwevelden vandaag zijn. Ook de suikerbieten die nog moeten gerooid worden, zijn donkergroen. Er is dus nog veel nitraat aanwezig. Daarom moet de residu-analyse onmiddellijk na de oogst gebeuren, tenzij er net een groenbemester is ingezaaid. Als dat het geval is, moet men wachten met een residu-analyse tot de groenbemester volgroeid is en niet, zoals nu gebeurt, stalen nemen als de gele mosterd 10 centimeter hoog staat. Stalen genomen in de periode van 1 oktober tot 15 november zijn niet representatief voor het nitraatresidu. Het

gaat niet op om de boer op basis van die metingen verantwoordelijk te stellen.

Kortom, er is hier nog zoveel te bespreken en te verfijnen. Nu bestraffen is te vroeg. Het ABS vraagt dat jaarlijks gemiddelde referentiewaarden per teelt en per grondsoort worden gemeten, waarvan maximaal van afgeweken mag worden. Het moet mogelijk zijn om bezwaar aan te tekenen voor gronden met hoge humuswaarde, gescheurde weiden, dubbele teelten, huiskavels met wachtbeloop en andere. Onlangs vertelde een boer me dat er op een kleine weide van 67 are 508 kilogram gemeten werd. Nochtans was het tien jaar geleden dat er mest op uitgereden was. De boer liet zijn tien zeugen elke zomer wel lopen op die weide. Is hij nu fout bezig?

Er moet een protocol opgemaakt worden voor de manier waarop en wanneer een staal genomen wordt. De overheid kan een burger toch niet straffen als die zich perfect aan de regels houdt? Dat is wat nu gebeurt. Veel boeren houden zich aan de bemestingsnormen en worden toch gesanctioneerd. Is dat wel goed bestuurlijk beleid?

Kortom, rundveebedrijven kunnen niet uitbreiden via mestverwerking. Er is een sluitend registratiesysteem, elk dier is bekend, dus is er geen fraude mogelijk. De rundveesector is grondgebonden en is niet de oorzaak van het Vlaamse mestoverschot. Er is al tien jaar verplichte solidariteit. Aangezien permanent grasland verplicht is, is de afbouw van de rundveestapel niet wenselijk. Voorts is er nog de onrechtmatige omzetting van nutriëntenhalte naar emissierechten bij rundvee.

Het decreet bevat wel degelijk goede elementen, maar de handhaving is zeer streng. De sancties verbonden aan de handhaving moeten beter getoetst worden op de haalbaarheid. De handhaving zelf moet rechtvaardig en correct zijn met zin voor gelijkheid tussen de verschillende sectoren. De overheid moet instrumenten creëren die aan de producenten de mogelijkheid geven zich in orde te stellen met de vernieuwde wetgeving.

II.2. Vragen en opmerkingen van de leden

De voorzitter: Er kan dus geen twijfel meer bestaan over de problemen van de rundveesector.

Mevrouw Vera Dua: Ik heb de indruk dat het voorstel niet zo goed is voor de rundveehouderij. Niemand heeft gesproken over de intensieve veehouderij. Die

is in de eerste plaats verantwoordelijk voor het mestoverschot.

Kan de landbouwsector de invloed van dit voorstel op een aantal sociaaleconomische elementen inschatten? Wat zal er gebeuren met de grondprijzen? Wat zal er gebeuren op het vlak van integratie? Welke invloed zal het voorstel hebben op de concentratie? Welk soort bedrijven zal floreren? Welk soort bedrijven zal geen overlevingskansen hebben? Welke invloed zal het voorstel hebben op de landbouw in Vlaanderen? Ik kan de gevolgen van verhandelbare emissierechten op intensieve veehouderij, op integratie enzovoort onvoldoende inschatten.

Ik heb gelezen dat de grote integratoren nu ook al ronselen bij de Waalse boeren. Ze doen het dus niet zo slecht.

De heer Guy Depraetere: Dat is ook voor ons koffiedik kijken. Ik heb niet de pretentie om de toekomst te beschrijven. De mestverwerking krijgt door het voorstel meer kans op slagen. Vooral de grote bedrijven krijgen kans. ABS wou met het solidariteitsfonds een extra stimulans geven. Uit gesprekken met de veevoedersector bleek dat er geen draagvlak voor is. Bijna elke veevoederfabriek is bezig met mestverwerking. Ze zien voldoende mogelijkheden om de mestverwerking van de grond te krijgen, zeker nu de groeimogelijkheden gekoppeld zijn aan de mestverwerking. Het voorstel zet de varkens- en pluimveesector uit de wind. Wat zal er nu gebeuren met de andere sector?

Grondjacht zal er altijd zijn, vooral door de melkveesector.

Mevrouw Vera Dua: Op het eerste zicht zou de keuze voor mestverwerking de jacht op gronden verminderen.

De heer Guy Depraetere: De uitscheiding van melkvee is groter. De melkveehouders zullen dus zeker op zoek gaan naar gronden. De kleine knelpunten die ik vernoemd heb, zullen doorwegen voor de kleinere bedrijven. Vaak hebben zij een kleine overschrijding. Kan dat niet met een amendement opgelost worden? Het decreet bevat goede elementen, maar het voorstel is wel degelijk een verbetering.

De heer Patrick Lachaert: Het is niet zeker dat Europa een solidariteitsfonds toelaat.

De heer Frans Wymeersch: De Boerenbond relateert de uitspraak dat de rundveehouderij niet kan uitbrei-

den door mestverwerking. Waarom kunnen rundveehouders volgens ABS onvoldoende beroep doen op mestverwerking?

Wat is de visie van ABS op de eenmalige perceelsregistratie? Wat zijn de knelpunten? Hoe moeten die aangepakt worden?

De heer Guy Depraetere: Mestverwerking is voor rundveehouders technisch niet verantwoord. Werken met certificaten is de enige mogelijke werkwijze. Dan worden de rundveehouders de concurrenten van de varkenshouders die ook certificaten willen kopen. De rundveehouders hebben nooit mestverwerkingsplicht gekend.

ABS pleit al lang voor administratieve vereenvoudiging. Tot onze vreugde is de minister daar op ingegaan onder andere met de eenmalige perceelsregistratie. Door Europese richtlijnen en verplichtingen is de eenmalige perceelsregistratie eigenlijk een verzwaring van de administratieve rompslomp. Een bijkomend knelpunt is dat diegene die de grond gebruikt, soms niet dezelfde is dan diegene die de mestrechten heeft.

De heer Karlos Callens: ABS vraagt om het mogelijk te maken dat een overlater een deel van zijn dieren afstaat, in plaats van allemaal. In MAP 3 staat al dat de minister de mogelijkheid heeft om daarvan af te wijken.

De teelten hebben een grote invloed op de metingen. Hoe ziet ABS de planning van de metingen praktisch?

De heer Guy Depraetere: Nu wordt er gemeten tussen 1 oktober en 15 november. Het volstaat dat het labo, dat de metingen uitvoert, vooraf contact opneemt met de boer. Samen kunnen ze dan het meest geschikte tijdstip voor de metingen bepalen.

Nu al verwittigt het labo de boer zodat ze samen het veld kunnen bezoeken. Het vergt dus slechts een kleine extra inspanning.

III. BOND BETER LEEFMILIEU

III.1. Toelichting door de heer Jan Turf

De heer Jan Turf, beleidscoördinator van de Bond Beter Leefmilieu: Ik spreek namens de Bond Beter

Leefmilieu, maar met instemming van Natuurpunt Vlaanderen. Onze standpunten liggen in het verlengde van de visie die we vertolkten in onze contacten met de minister maar ook in de stuurgroep Vlaamse Mestproblematiek. In de stuurgroep hebben we geregeld onderhandeld onder meer met de partners uit landbouwmiddens. Samen zijn we tot constructieve standpunten gekomen, die deels in dit voorstel van decreet terug te vinden zijn. De essentie is dat het ontwerp snel, voor het reces, goedgekeurd wordt, zodat het vanaf 1 januari 2007 in werking kan treden.

De algemene waterkwaliteit verbetert licht, de enige uitzondering zijn de nitraten. Uit de gegevens van VMM blijkt dat het aantal meetpunten van de oppervlaktewateren waar de nitraatkwaliteit voldoet, daalt. De gemiddelde nitraatconcentratie stijgt (zie blz. 33). Dat is verontrustend.

Dat gaat over de algemene waterkwaliteit. Die stijging is te wijten aan de landbouw, wat blijkt uit een afzonderlijke meting op de MAP-meetpunten. Het schema (zie blz. 34) geeft de ontwikkeling weer van de metingen op MAP-meetpunten. De gemiddelden stijgen opnieuw boven die van 2003-2004 uit en het aantal meetplaatsen waar de cijfers de gemiddelden overschrijden, ligt ook weer hoger dan in 2001-2002.

Het probleem zit hem erin dat MAP 2-bis is uitgewerkt en de effecten niet meer meetbaar zijn. Er is weer een vorm van laksheid ingetreden. Zo is vier jaar verloren gegaan, waarin geen vooruitgang meer is geboekt. Ook dat is bijzonder verontrustend. Ik kom daarop terug, bij de voorstellen om opnieuw zaken uit te stellen.

De volgende dia (zie blz. 34) laat de maandresultaten van de maandgemiddelden zien van de nitraatconcentraties in oppervlaktewater. Sinds 2004 bereiken die maandgemiddelden vaak weer bijna de grens van 50 milligram en overschrijden die soms. Het was zeer lang geleden dat de gemiddelden die maximaal toegelaten grens hadden overschreden. Dat is een ernstig probleem. De oorzaak ligt bij het mestoverschot in Vlaanderen: de productie is te hoog. Uit het vorige voortgangsrapport van de Mestbank blijkt dat er 18 miljoen kilogram stikstof te veel is geproduceerd en die ergens in het milieu terechtkomt. Er wordt geschat dat met Vlaanderen als 100 percent kwetsbaar gebied, dat overschot op 25,5 miljoen kilogram zal komen. Dit wil niet zeggen dat het milieu daarom meer onder druk komt te staan, omdat de berekening

van het overschot op een andere manier gebeurt. Niettegenstaande blijft het een ernstige kwestie.

De vraag luidt nu of het voorliggende voorstel van decreet een oplossing biedt. Ik splits dit op in twee vragen. Garandeert het voorstel dat het mestoverschot wordt weggewerkt? Zal de correcte uitvoering van het voorstel leiden tot de gewenste waterkwaliteit? Wij zijn in elk geval vragende partij om op 1 januari 2007 een nieuw mestdecreet in voege te zien treden. We willen dit mestdecreet dan ook alle kansen geven, net zoals de landbouworganisaties, die uiteraard ook hun bedenkingen hebben. Ook zij vinden het een redelijk en realistisch voorstel. Er zijn evenwel een aantal zaken die moeten worden aangescherpt om de vooropgestelde vragen positief te kunnen beantwoorden.

Het is alvast een positief element dat het voorstel zich niet beperkt tot de uitvoering van de nitraatrichtlijn alleen. Er gebeurt dus geen verschuiving van het ene milieuprobleem naar het andere. Er is ook een sterk verbeterde controle en handhaving, onder meer via het AGR-GPS-systeem dat minister Peeters dit jaar al heeft ingevoerd. Dat zal worden uitgebreid. Ook de mestboekhouding is sterk verbeterd en de administratieve controle door de Mestbank, die zeer professioneel gebeurt, zal meer sluitend worden dank zij dit voorstel. Er lijkt ook een geloofwaardig boetesysteem aan gekoppeld, zo luidt het in de sector. De aanscherping van de uitscheidingsnormen per diercategorie geeft realistischer weer wat de werkelijke uitscheiding is: minder reële maar verzwegen mestproductie. De bemestingsnormen per teelt zijn eveneens aangescherpt en benaderen beter de realiteit. Ten slotte is het goed dat bij verhandeling van de nutriëntenemissierechten er een zekere afroaming zal zijn.

Er zijn ook zwaktes te noteren. Het voorstel heeft geen vat op het mestoverschot. We denken ook dat het onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd is en op een aantal punten een niet verantwoord uitstel verleent. Ook zijn er een aantal ondermijnende uitzonderingen op positieve principes en er is geen tijdspad uitgetekend om het probleem op te lossen.

Er is geen vat op het tijdspad, zo stel ik, en we spreken elkaar daar allicht niet tegen. De landbouworganisaties stellen voor het aan de landbouwer zelf over te laten, maar dat houdt volgens ons een zeker risico in. Er is vandaag de omzetting van de nutriëntenhalte naar nutriëntenemissierechten. De toegekende rechten voor heel de Vlaamse landbouw liggen veel

hoger dan de afzetruimte. Daarmee doel ik op zowel land als mestverwerking en export. De boer krijgt die verantwoordelijkheid toegeschoven. De op dit ogenblik op 25,5 miljoen geschatte overproductie zou met nog eens 31 miljoen kilogram extra geproduceerde stikstof vermeerderd worden, als die nutriëntenemissierechten volledig worden ingevuld: 56 miljoen kilogram stikstof in totaal dus. De boer krijgt hiermee zodoende een collectief probleem doorgeschoven. Elke boer op zichzelf heeft normaal geen zicht op het totale probleem maar moet vandaag dus kunnen inschatten hoeveel mest hij denkt kwijt te raken. Er wordt hem niet gevraagd, voor hij zijn veestapel aanschafft, van eerst na te gaan of hij die mest wel kwijtraakt. De landbouworganisaties leveren zeer goed werk op dit vlak en proberen de boer te begeleiden. Wij zijn er echter altijd voorstander van geweest dat er maar zoveel mest mag worden geproduceerd door de dieren als de boer gegarandeerd kwijt kan. Die norm wordt niet vooropgesteld en zo rijst een groot probleem. Het is in eerste instantie een probleem voor de landbouwers zelf en we zijn best bereid hen het voordeel van de twijfel te gunnen als ze beweren dit te kunnen oplossen. Als het evenwel misloopt, dan komt de overtollige stikstof in het milieu terecht. Ik had dus liever gezien dat in dit voorstel van decreet meer sluitend was opgenomen dat er niet meer kan worden geproduceerd dan men kwijt kan.

Het voorstel is onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd. Het is belangrijk dat cijfers in een mestdecreet overeenstemmen met de doelstellingen van de gewenste milieukwaliteit. Als er tussenschakels worden ingevoerd, moeten deze leiden tot het gewenste resultaat. We zien hier dat zowel de nitraatresidunorm als de fosfaatverzadigingsnorm op basis van de huidige wetenschappelijke kennis, daarmee niet overeenstemmen. De nitraatresidunorm komt vandaag op 90 kilogram per hectare en naargelang van de bodem en de gewassen, zou dat tussen 40 en 100 kilogram moeten zijn volgens de N-eco² studie. De fosfaatverzadigingsnorm staat vandaag op 40 percent en in het nieuwe decreet komt hij op 35 percent. Wetenschappelijk situeert die discussie zich over waarden tussen 25 en 30 percent. Zelfs als de landbouw dus scrupuleus de normen in het mestdecreet zou toepassen, dan nog zal de gewenste milieukwaliteit niet worden bereikt. Soepelheid in de toepassing lijkt ons geen onmogelijkheid, maar op zijn minst moeten de normen correct worden ingeschreven.

Er is niet-verantwoord uitstel voorzien, waarbij ik verwijs naar de vier verloren jaren waarvan al sprake.

Uitscheidingsnormen voor het hoogproductief melkvee worden vooruitgeschoven. Hoe hoogproductiever, hoe later de nieuwe normen in voege treden. In het ontwerp van decreet vermeldt men de correcte, gekende uitscheidingsnormen, maar de eerste twee tot drie jaar wordt er geen rekening gehouden met die uitscheiding en is het alsof die dieren dat niet produceren. Voor het eerst wordt 'zwarte mest' wetelijk verankerd en kan dat perfect berekend worden met de werkelijke uitscheiding en de uitscheiding waarop men zal worden beoordeeld. Dit is niet meteen de meest elegante manier om met wetgeving om te gaan. Die mest moet geregistreerd worden. Men kan eventueel wel overgangsbepalingen inschrijven voor de landbouwer van wie de dieren meer uitscheiden dan hij had verwacht, maar die zwarte mest mag niet getolereerd worden. Die wordt het eerst illegaal uitgereden.

In 2000 werd het vastleggen van de correcte nitraatresidunorm verschoven naar 2003. Toen werd gezegd dat er wetenschappelijk studies ontbraken. Die zijn er nu wel, maar geen enkele wetenschappelijke studie is sluitend. Ook nu wordt weer bijkomend wetenschappelijk onderzoek aangekondigd. Dat kan leiden tot een verfijning maar we moeten intussen wel de gekende informatie toepassen om de gewenste milieuresultaten te bereiken. Als we dat niet doen, weten we zeker dat we die niet halen. Het is dus bijzonder ongelukkig dat ook dit weer in de tijd wordt verschoven.

Dan is er nog het merkwaardige feit dat, terwijl vandaag een deel van het probleem zou kunnen worden opgevangen door een verhoging van de mestopslagcapaciteit, die verplichting wordt verschoven naar eind 2011. Ze zal in voege treden begin 2012. Heel wat landbouwbedrijven moeten vooral in 2011 hun vergunning vernieuwen. Het leek ons onzinnig de bedrijven die van plan zijn ermee op te houden, nog te verplichten die investering te doen. De stuurgroep erkende dit als een sociaaleconomische redelijkheid. We stelden dus voor dat ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel, alles zou verschoven worden naar eind 2011, om de grote groep die zijn vergunning dan moet vernieuwen niet in de problemen te brengen. In ruil kan aan wie vandaag hervergund wordt, gevraagd worden die investering wel meteen te doen. Dat wordt echter ook uitgesteld tot eind 2011 en dat is voor ons onredelijk.

Een uitzondering die wordt toegestaan en een aantal positieve principes ondermijnt, is onder meer de

afwijking van het oorspronkelijke voorstel om enkel groei toe te staan door het overkopen van rechten mits afoming. In het laatste voorstel is er sprake van groei na mestverwerking, zelfs als de milieudoelstellingen nog niet gehaald zijn. Wij hebben er altijd op gewezen dat het milieuprobleem aanzienlijk is en eerst moet worden opgelost voor er extra groei wordt toegestaan. De groei mits afoming, konden we ondersteunen, maar groei na mestverwerking is voor ons een stap achteruit en uitstel. Bovendien zijn er bij het afomen van nutriëntenrechten uitzonderingen. Voor wie erft, gebeurt er geen afoming en dat is absoluut verantwoord. Bij het verkopen van de rechten aan derden, wordt echter ook in een uitzondering voorzien als er een nieuw bedrijf wordt opgestart. Het lijkt ons niet aangewezen met een danig milieuprobleem het opstarten van nieuwe bedrijven nog aan te moedigen.

Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen risico- en niet-risicogebieden. Als er overtredingen worden vastgesteld op het nitraatresidu in niet-risicogebieden, zouden er geen sancties aan worden gekoppeld. Wij waren het eens met het onderscheid en het feit dat in risicogebieden zeer intensief gecontroleerd wordt en dat er in niet-risicogebieden steekproeven worden gehouden. Deze regeling houdt het risico in dat overtollige mest massaal wordt uitgereden in niet-risicogebieden, omdat men daar ontsnapt aan sancties, zelfs bij extreme overschrijdingen. Dit kan leiden tot een volkomen straffeloosheid, toch wat betreft de boete inzake het nitraatresidu. Dat lijkt ons onzinnig.

Wij hebben al herhaaldelijk de vraag gesteld wanneer de gewenste waterkwaliteit zal worden bereikt. Er is geen tijdspad voorzien en het decreet geeft er dan ook geen antwoord op. In het Minaplan 2003-2007 was voorzien dat dit tegen 2007 het geval zou zijn. We weten nu al dat die kans zo goed als onbestaande is. Het zou moedig zijn geweest hier op zijn minst een streefdatum in te schrijven. Maar dat is niet gebeurd en met dit decreet zullen mijns inziens de resultaten niet van die aard zijn dat we de norm halen.

Op de slides staan nog een aantal oplossingen die ik niet opnieuw uitgebreid zal toelichten (zie blz. 35-36). In de stuurgroep waren we ook gekomen tot een gezamenlijk advies over de overtreding van de nitraatresidunorm. Er staat een formule in het voorstel van decreet waarbij de sanctie wordt bepaald op basis van de bestaande norm, maar met een afwijking, factor F. Wij hadden gevraagd die factor F jaarlijks strenger te maken. We kunnen begrijpen dat op het terrein in

eerste instantie de grootste overtreders en overschrijdingen worden aangepakt, maar er is dan wel een graduele verstrenging nodig. Ondanks een unaniem advies van de stuurgroep is dat niet gebeurd.

III.2. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Erik Matthijs: Europa legt op dat Vlaanderen 100 percent kwetsbaar gebied moet zijn. Ik veronderstel dat Europa met wat nu voorligt op bepaalde punten akkoord kan gaan. Er volgt natuurlijk nog bijkomend wetenschappelijk onderzoek.

U vindt het verantwoord dat er geen afoming gebeurt als er een familiaal verband is, maar het opstarten van nieuwe bedrijven vindt u dan weer onverantwoord. Dat zijn geen nieuwe bedrijven, maar bedrijven die mensen overnemen. Het lijkt me volkomen terecht dat die mensen bij overname van een bedrijf niet te veel moeten betalen.

Mevrouw Vera Dua: U zegt dat er bij de huidige productie een mestoverschot van 25,5 miljoen kilogram stikstof is en met de nutriëntenemissierechten komt daar 31 miljoen kilogram bij. Begrijp ik dat goed?

De heer Jan Turf: Bij de huidige productie en rekening houdend met een 100 percent-kwetsbaarheid, zullen we 25,5 miljoen kilogram mestoverschot hebben. Er zit tussen de huidige productie en de totale hoeveelheid nutriëntenemissierechten, die gelijk is aan de totale hoeveelheid nutriëntenhalte, een kloof van 31 miljoen kilogram. De volledige invulling van de rechten zou dus leiden tot een mestoverschot van 56 miljoen. Ik zeg niet dat dit zal gebeuren, maar het is wel de ruimte die binnen de huidige rechten al is voorzien.

Mevrouw Vera Dua: Ik heb begrepen dat men op dit moment niet zomaar een niet-inge vulde nutriëntenhalte kan verkopen. U vreest dat een boer met 1000 varkens nutriëntenhalte, die maar 800 dieren heeft, dit jaar dus 200 varkens zal bijzetten om dan volgend jaar die 1000 te verhandelen.

De heer Jan Turf: Men kan ze niet verkopen, maar men kan ze wel op het eigen bedrijf invullen. Vrezen we daarvoor? Enerzijds is dat een logisch gevolg, maar het zou de boer natuurlijk in de problemen brengen als hij geen afzet heeft voor de mest. Anderen zijn beter geplaatst om het gedrag van de boer in te schatten. Wij merken enkel op dat het risico bestaat en dat dit vermeden had kunnen worden door de reële nutriëntenhalte als basis te hanteren in

plaats van de theoretische. Ik baseer me daarbij op de cijfers van het vorige voortgangsrapport. Ik ken uiteraard de inhoud van het nieuwe rapport en zou dit niet zeggen mocht dat in grote mate afwijken. Ik mag hier evenwel niet over uitweiden.

Mevrouw Vera Dua: Ik heb er ook op gewezen dat we eigenlijk eerst het voortgangsrapport van de Mestbank zouden moeten hebben, voor we daarover kunnen discussiëren.

De heer Bart Martens: U zegt dat 31 miljoen van de nutriëntenemissierechten 'slapend' is. Wordt er rekening mee gehouden dat een pak van die rechten bij bedrijven zit die stoppen of geen aangifte meer hebben gedaan en dus onder geen beding nog geactiveerd kunnen worden? Welk deel van die slapende nutriëntenemissierechten zit dus bij bedrijven die noch actief zijn, noch over een geldige milieuvergunning beschikken en correct de aangifte hebben gedaan? Dit zou een realistischer beeld geven op wat echt activeerbaar zou kunnen zijn.

De heer Jan Turf: Ik kan u daar persoonlijk niet op antwoorden, maar veronderstel dat de Mestbank u daarover meer gedetailleerde informatie zou kunnen geven.

De heer Bart Martens: Over de verplichte mestopslagcapaciteit die naar 2012 wordt doorgeschoven, was de stuurgroep het eens dat dit bij elke hervergunning zou gebeuren. Hebt u zich rekenschap gegeven van het feit dat in de memorie van toelichting staat dat bij elke hervergunning of verandering van vergunning vóór die datum die aanleiding geeft tot nieuwbouw, automatisch de verplichte mestopslagcapaciteit wordt toegepast? Ik stel me ook vragen bij het feit dat de verplichte mestopslagcapaciteit een grotere periode bestrijkt dan het uitrijverbod. Voor beesten op stal is dat verplicht 9 maanden mestopslag. Geeft dat niet voldoende ruimte binnen de sector om voor 2012 tot voldoende mestopslag over te gaan?

De heer Jan Turf: Ik ben me ervan bewust dat bij bouwwerken waar een vergunning aan te pas komt, de verplichting wel wordt ingevoerd. Alleen vraag ik me af waarom men bij de categorie waar nog geen bouwwerken zijn voorzien, bij een hervergunning vandaag, de verplichting om die bouwwerken uit te voeren, uitstelt tot 2012. Waarom niet meteen, want de boer weet dat hij de investering toch moet doen. Dat lijkt me tijdverlies.

Het feit dat er nu al in een opslagcapaciteit voor 9 maanden is voorzien, en dit als ontoereikend wordt beschouwd, doet me vermoeden dat er een tijdelijk

probleem op komst is. Er is al gezegd dat 2007 een moeilijk jaar wordt; mijns inziens zal dat ook voor 2008 nog het geval zal zijn en elke bijkomende capaciteit voor opslag van een deel van de overtollige mest is op dat ogenblik welkom, me dunkt. Ik ga ervan uit dat we tegen 2012 de zaak toch onder controle hebben.

De heer Bart Martens: U betreurt inzake de handhaving van de nitraatresidunorm dat de administratieve geldboetes buiten de risicogebieden niet van toepassing zijn. Dit zou leiden tot volkomen strafeloosheid volgens u. Vertrouwt u dan niet op wat in de memorie van toelichting is opgenomen, waar staat dat er een doorgedreven screening zou gebeuren van het desbetreffende bedrijf met een controle op de mestbalansen bij vaststelling van een overtreding in niet-risicogebied? Dat zou dan aanleiding kunnen geven tot toepassing van de klassieke handhavingsinstrumenten. Dat behelst een meer op maat gesneden toezicht op een bedrijf. Kan dat niet aan uw zorg tegemoetkomen?

De heer Jan Turf: Ik heb gezegd dat dit kan leiden tot een volkomen straffeloosheid, minstens wat betreft de boete inzake het nitraatresidu. Wat is ingeschreven kan inderdaad bijkomend ontradend werken. Ik stel me evenwel in de plaats van de landbouwer die op het einde van de rit merkt dat hij een te groot overschot heeft. Ik vrees dat deze dan zal uitwijken naar niet-risicogebied om het kwijt te raken. De schade is daar immers kleiner dan in risicogebied. Denk daarbij aan een boer met een overschot aan zogenaamd 'zwarte mest', die theoretisch niet bestaat, maar die hij feitelijk wel kwijt moet. Men kan ervan uitgaan dat de ontvangende landbouwer daar tegenop zal zien en dan wordt het weer een financiële afweging.

De heer Bart Martens: Wat de stapsgewijze verlaging van de norm bij de sanctie voor het overschrijden van de residunorm via administratieve geldboetes betreft, is nu in de memorie van toelichting opgelegd dat de Vlaamse Regering zo moet werken. Men moet starten met een niveau dat overeenstemt met vijf derden, de F-factor en wat momenteel als administratieve geldboete wordt gehanteerd bij overschrijdingen. Er is nu ook uitdrukkelijke opgenomen dat de Vlaamse Regering erop moet toezien dat dit getal gradueel naar beneden wordt aangepast. Is dit voor u geen voldoende garantie dat de aanpassing naar beneden ook werkelijk zal gebeuren?

De heer Jan Turf: We hadden zeer graag een stappenplan gezien. We vrezen dat zonder een duidelijk

stappenplan, waarin een jaartal is opgenomen om de wettelijke norm te halen, er over een veel langere periode uitstel zal worden verleend. Met het oog op de druk vanuit de landbouwsector, is dat geen onrealistisch scenario. Ik hoorde toch dat men die grens ook in vraag durft te stellen. Ik ben daar dus niet gerust in. Het zal moeten blijken uit de metingen in het water.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik veronderstel dat de meetresultaten die in de derde grafiek bij probleem 2 worden weergegeven, van de website van de VMM zijn gehaald en dus correct zijn. Ik ben er echter net zo van overtuigd dat bij opmaak van deze grafiek de slapende meetpunten niet correct in rekening zijn gebracht. Dat zijn de meetpunten die niet altijd met dezelfde frequentie worden gemeten, omdat ze goede resultaten geven.

De heer Jan Turf: Wij hebben het grootste respect voor het werk van de Vlaamse overheid. In het rapport van de VMM wordt op die slapende meetpunten gewezen. Men zegt daar dat de berekening op drie verschillende manieren is gebeurd en dat de slapende meetpunten daarop geen substantiële invloed hebben. Dat kan ik u alleen maar meegeven.

De heer Frans Wymeersch: U wijst een aantal problemen aan vanuit uw optiek die door andere sprekers anders zijn benaderd en waar zij vanuit hun visie ook bekommernissen hebben geuit. Mijns inziens kan men aan alle verzuchtingen nog beter tegemoetkomen dan op dit ogenblik dit voorstel van decreet doet. Wel hebt u een aantal pijnpunten blootgelegd en aangeduid waar het voorstel zichzelf ondermijnt. U stelt wel dat het een belangrijk voorstel van decreet is en dat u graag ziet dat het snel, voor het kerstreces, wordt goedgekeurd en uitgevoerd. Is het dan niet beter er wat langer over te doen en een betere consensus te vinden?

U had het over de F-factor. Het is gewoon een getal als zovele dat in het decreet zou worden vastgelegd. Bent u van mening dat die factor gediversifieerd moet worden, rekening houdend met verschillende elementen op het terrein, zoals bodemgesteldheid, teelt, gewas enzovoort?

De heer Jan Turf: Er kunnen inderdaad nog verbeteringen worden aangebracht. Als er een meerderheid wordt gevonden om die alsnog door te voeren voor het kerstreces, evenals de verbeteringen uit landbouwhoek, die niet noodzakelijk tegenstrijdig zijn, dan zou dat mij tevreden stemmen. Toch opteer ik liever voor dit mestdecreet, dat een stap vooruit is en

per 1 januari aangeeft welke kant we opgaan, dan een mestdecreet dat nog maanden besproken wordt. Er is al heel lang over gepraat.

De landbouwers willen graag dat dit in werking treedt samen met de derogatie, maar die kan pas worden toegekend nadat het decreet met de uitvoeringsbesluiten in werking is getreden. We zijn het er wel mee eens om zo snel mogelijk met Europa een akkoord te bereiken over de derogatie, die dan retroactief kan worden ingevoerd per 1 januari. We mogen het decreet er echter niet van laten afhangen. We hebben er overigens geen probleem mee dat de derogatie op een aantal vlakken een versoepeling meebrengt. Misschien denkt men dat, maar we gaan ervan uit dat die versoepeling niet ten koste zal gaan van de milieukwaliteit omdat Europa het been daar iets meer stijf zal houden dan vandaag soms het geval is. Er zijn immers een aantal zaken die Europa heeft laten passeren in het verleden.

Het diversifiëren van de F-factor naargelang van diverse elementen, lijkt me een minder goed idee dan het diversifiëren van de norm waarop de F-factor wordt toegepast. De F-factor is een tolerantiedrempel ten opzichte van een wettelijk gegeven. Laat die dan maar zoals hij is en pas de norm zelf aan aan het bodemtype en het gewastype. Het is jammer dat dit er vandaag niet in is opgenomen, maar hoop doet leven.

IV. MESTBANK: VOORTGANGSRAPPORT 2006

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heren Dirk Struyf en Koen Desimpelaere over het voortgangrapport 2006 van de Mestbank. De tekst werd gisteren rondgedeeld en de Mestbank zou ook al rekening houden met een aantal zaken die gisteren zijn opgemerkt.

IV.1. Toelichting door de heren Dirk Struyf en Koen Desimpelaere

De heer Dirk Struyf, hoofd afdeling Mestbank VLM: Wij zijn blij dat we opnieuw de gelegenheid krijgen om het voortgangsrappport te bespreken. Het is beknopter dan de vorige versies, maar we hopen dat het een goed beeld schetst van de mestproblematiek. Normaal gezien horen daarbij ook aanbevelingen van de stuurgroep Vlaamse Mestproblematiek. De stuurgroep heeft dit jaar geen aanbevelingen geformuleerd omdat ze al een uitgebreid advies hadden uitgebracht over het voorstel van decreet.

De heer Koen Desimpelaere, diensthoofd Kennis en Beleid afdeling Mestbank VLM: In het rapport beginnen we met een schets van de Europese context. Gisteren zijn overigens vragen gesteld over de derogatie, die voor Vlaanderen toch wel heel belangrijk is. In het voortgangsrapport 2005 staat de derogatie van Nederland en Denemarken. Aan de derogatie van Nederland is niets meer veranderd sindsdien en daarom komen we er niet meer op terug. Wel zijn er een aantal nieuwe derogaties goedgekeurd, waaronder Oostenrijk, Duitsland, Ierland en Wallonië.

Wat valt op bij die laatste vier? Het gaat meestal om een beperkt aantal bedrijven die in aanmerking kunnen komen voor een derogatie. Elke lidstaat vraagt trouwens een derogatie aan in de mate dat ze dat nodig hebben om de landbouw op een goede manier te kunnen uitbaten. De derogatie die wordt aangevraagd zal dus op maat van Vlaanderen geschreven zijn. Dat laat de Europese nitraatrichtlijn toe.

Meestal is een belangrijk criterium het aandeel grasland in het landbouwareaal van de landbouwbedrijven. Voor Oostenrijk beslaat dat 70 percent. Men vraagt om maximaal 230 kilogram stikstof uit dierlijke mest. Belangrijke en gevoelige materie voor andere Europese lidstaten is dat slechts een beperkt deel van de mest uit niet-rundveemest mag afkomstig zijn. Voor Oostenrijk betekent het dat er twee derde van de mest in bedrijven die in de derogatie stappen, van rundvee moet komen. Ook de bodemstalen in het voorjaar om de gewasbehoefte in te schatten en een mestboekhouding zijn verplichte onderdelen van de derogatie.

Ierland vroeg maximaal 250 kilogram stikstof uit dierlijke mest. Het heeft 90 percent grasland in zijn areaal, wat uniek is in Europa en die vraag verantwoordt. Nederland heeft hetzelfde aangevraagd, maar ook zij hebben minstens 70 percent grasland in het areaal. Toch voor bedrijven die dat willen aanvragen. In Ierland is er wel nog het verschil met Oostenrijk dat daar enkel mest van graasdieren mag worden gebruikt: schapen en rundvee dus. Varkensmest mag dus niet worden gebruikt in bedrijven die derogatie toepassen.

In Duitsland zien we nog een nieuwigheid. Tot nu toe werden enkel derogaties aangevraagd op bedrijfsniveau, zodat de toepassing kon gebeuren op het hele bedrijf met dezelfde normen. Duitsland vraagt dit aan op perceelsniveau, met name op grasland dat minstens driemaal gemaaid wordt. Enkel op die per-

celen kan dus worden afgeweken van de 170 kilogram stikstof uit dierlijke mest tot 230 kilogram. In het nitraatcomité merkten we ook op dat Duitsland een derogatie verkreeg voor het actieprogramma 2006-2009. Ze geldt dus voor die hele periode. Allicht kunnen we daarbij inspiratie opdoen.

Ook Wallonië heeft zijn derogatie bekomen. Het is een beperkte aanvraag voor slechts 500 bedrijven. In hun actieprogramma hanteren ze de norm van 115 kilogram stikstof op akkerland en gaan ze naar 230 kilogram per hectare uit dierlijke mest. Ze hebben in hun voorwaarden ook opgenomen dat elk bedrijf dat daarin stapt ook jaarlijks minstens vier nitraat-residucontrolestalen moet nemen op het einde van het groeiseizoen. Ook Vlaanderen wil dat instrument inzetten bij derogatie.

Elke lidstaat moet ook vierjaarlijks rapporteren aan de Europese Commissie. De laatste keer gebeurde dat midden 2004. Op basis van die rapporten maakt de EC een syntheserapport over de toestand in de EU, met name de toenmalige vijftien lidstaten. De nieuwe lidstaten komen er de volgende keer bij.

Het nitraatcomité heeft al kennis kunnen nemen van kaarten die in voorbereiding zijn voor de Europese Commissie bij een consultant. We kunnen er interessante gegevens uit puren. U ziet de monitoring van het grondwater (zie blz. 37). Elk rood bolletje stelt een meetstation voor binnen de EU waar het nitraatgehalte van het grondwater wordt gemeten. Er lijken misschien wat veel van die punten ten zuiden van Vlaanderen te liggen en Vlaanderen ziet eruit als een witte vlek. Dat is ondertussen helemaal niet meer het geval. Op de meest kwetsbare zones zijn er ook al langer metingen aan de gang. Het betreft ook meetpunten waarover aan de Europese Commissie wordt gerapporteerd.

Hetzelfde geldt voor oppervlaktewater (zie blz. 38). We zien heel duidelijk dat een aantal landen in de Europese Unie heel wat meer meten. Dat geldt zeker voor Vlaanderen, met het dichtste meetnet van Europa. In gebieden zoals de Po-vlakte in Italië, in gebieden met grote mestdruk, wordt intenser gemeten dan in gebieden waar er niet zo veel problemen zijn met de overschrijding van concentraties van de waterkwaliteit. Ook in Nederland zien we dat.

De getoonde grafiek duidt de evolutie binnen de Europese Unie over de periode van vier jaar 2000-2003 aan wat betreft de grondwaterkwaliteit (zie blz.

38). De laatste balk geeft een globaal overzicht van alle meetstations. Blauw zijn de meetstations waar de vooruitgang meer dan 5 milligram nitraat per liter is, en de concentratie dus daalt. Rood is een stijging van meer dan 5 milligram per liter en ertussen zitten alle gradaties. De meetresultaten voor België beslaan uiteraard zowel Vlaanderen als Wallonië. We stellen vast dat in heel wat Europese lidstaten er ongeveer evenveel meetpunten met vooruitgang zijn als er zijn met achteruitgang. Dat evolueert dus heel traag.

Over oppervlaktewater zijn er gelijkaardige gegevens, maar daar zien we dat Vlaanderen meer vooruitgang heeft geboekt dan het Europese gemiddelde (zie blz. 39). Het groene gedeelte, met meetpunten die vooruitgang hebben geboekt tussen 5 en 1 milligram nitraat per liter, maakt een groot deel uit van de balk.

Er wordt al eens gezegd dat Vlaanderen niet zo'n goede waterkwaliteit heeft, maar daar moeten we de landbouwactiviteit tegen afwegen in de diverse Europese lidstaten. Met een grotere landbouwactiviteit is het risico dat er nitraten in het water terechtkomen, ook groter.

Als we dan de veedichtheid in kaart gebracht zien, dan valt op dat een aantal gebieden duidelijk een veel grotere veestapel hebben (zie blz. 39). Rood geeft de gebieden met de grootste veedruk aan en bepaalde gebieden steken er in dat verband bovenuit. Daar zal de problematiek van de nitraten ook groter zijn.

Ik geef ook een aantal cijfers mee inzake de waterkwaliteit (zie blz. 40). Voor het grondwater vertonen 14 percent van de meetpunten in de EU overschrijdingen van meer dan 50 milligram nitraten per liter water. Dat is 18 percent voor de maximale waarden. Voor het oppervlaktewater zijn die gemiddelde waarden slechts miniem, en 55 percent van de meetpunten vertonen maximale waarden die onder de 5 milligram nitraat per liter liggen. Dat zijn cijfers die tot de verbeelding spreken. Het is goed om te weten hoe Vlaanderen zich situeert binnen de Europese Unie.

In het voortgangsrapport vindt u ook een deel terug over het Vlaamse mestbeleid, waar ik het verder niet over zal hebben gezien uw expertise daarin. Wat wel belangrijk is, zijn de mestoverschotten en de Vlaamse mestbalans. Er waren daarover een aantal vragen en we kunnen met dit hoofdstuk allicht heel wat daarvan beantwoorden. Daartoe werken we aan de hand van een grafiek die stelselmatig wordt opgebouwd (zie blz. 40).

Eind jaren negentig werd de productie begroot op 85 miljoen kilogram fosfaat. Er werden toen instrumen-

ten ingevoerd om dit te verminderen. Die aanpak aan de bron behelsde onder meer het gebruik van fosforarm voeder en de warme sanering waardoor er minder mest geproduceerd werd. Er werd ook een stukje aan natuurlijke afbouw gedaan. Zo kwam Vlaanderen aan een netto van 60 miljoen kilogram fosfaat dat in de bodem zou kunnen terechtkomen. Daarnaast was er nog een deel verwerking en export, waardoor er effectief nog 50 miljoen kilogram fosfaat mestaanbod rest uit dierlijke mest. Die gegevens zijn geïnventariseerd in 2005, op basis van de dieren aantallen 2005 en de wetgeving die toen en nu nog altijd geldt: de excretiecijfers van het huidige decreet.

Als we de afzetruimte bekijken, dan is dat niet de afzetruimte die is vervat in de wettelijke bepalingen 2005. We hebben dit afgewogen aan de afzetruimte die er zal zijn in 2007, als Vlaanderen volledig kwetsbaar gebied is. We vonden het niet meer zinvol om de toestand 2005 nog eens uit te tekenen, maar wel om de toekomstige impact in te schatten voor mestoverschotten enzovoort. De reden waarom we dit voor dierlijke productie nog niet hebben gedaan, is dat de uitscheidingscijfers en emissiecijfers nog niet vastlagen toen we dit opstelden. Daar hebben we ons dan op de dieren aantallen en excretiecijfers van 2005 gericht.

Er is ook een pak gerealiseerd qua afbouw van fosfaten in Vlaanderen. De doelafstand blijft zo enigszins beperkt tot twee miljoen kilogram fosfaat; dat behelst alleen de dierlijke mest en dus zijn de chemische meststoffen en de andere niet bijgeteld.

Wat ook aan bod is gekomen, is de latente nutriëntenemissierechten of de latente nutriëntenhalte. De blauwe lijn geeft de momenteel aanwezige nutriëntenhalte in Vlaanderen. De groene balk stelt de reële productie voor. Het stukje tussen de groene balk en de blauwe lijn vertegenwoordigt dus de latente ruimte, die ongeveer 13 miljoen kilogram fosfaat bedraagt. Daarin zit heel wat nutriëntenhalte bij bedrijven waar geen aangifte meer gebeurt en die dus gestopt zijn. We kunnen ervan uitgaan dat deze niet snel opnieuw zullen starten met produceren. Het blijft ook voor ons koffiedik kijken. We stellen alleen vast dat er een grote latente ruimte is.

De heer Patrick Lachaert, voorzitter: Gisteren had de vertegenwoordiger van de BBL het over de zwarte mest. Waar bevindt zich die?

De heer Koen Desimpelaere: Met zwarte mest wordt precies bedoeld dat we er geen gegevens over hebben.

Er is al gezegd dat de afzetruimte ongeveer 48 miljoen kilogram fosfaat bedraagt. Er zijn ook nog andere manieren om de afzetruimte voor fosfaat te begroten. Vorig jaar deden we die oefening en dan gaan we uit van de behoeften van de gewassen, rekening houdend met de toestand van de Vlaamse bodem die vrij rijk is aan fosfaten. De afzetruimte kan met die berekening verlagen, tot 40 kilogram fosfaat die nodig is om de gewassen en teelten voldoende te voeden en goede en optimale opbrengsten te genereren.

De doelafstand is dus sterk gereduceerd naar vijf percent. We zien ook dat het fosforarm voeder een grote inbreng heeft in de oplossing van het probleem, met name 34 percent (zie blz. 41). De aanpak aan de bron met warme sanering en natuurlijke afbouw, en ook de export en verwerking spelen een rol. De laatste twee maken al meer dan een vierde van de oplossing uit.

De balans voor stikstof is minstens even belangrijk en wint allicht nog aan belang omdat het het belangrijkste element is in het kader van de nitraatrichtlijn (zie blz. 41). Daar beginnen we met een productie van ongeveer 191 miljoen kilogram stikstof uit dierlijke mest eind jaren negentig. Ook via aanpak aan de bron is heel wat afgebouwd, met stikstofarm voeder, warme sanering en natuurlijke afbouw. Van die productie in Vlaanderen moet ook nog een stuk emissie in mindering gebracht worden die in het huidige decreet bepaald is op 15 percent. Als we deze emissie in mindering brengen van de productiecijfers, komen we op een mestaanbod van ongeveer 134 miljoen kilogram stikstof. Dan is er ook nog een deel export en verwerking en zo komt men aan een aanbod om te gebruiken op de bodem van meer dan 120 miljoen kilogram stikstof.

Ook hier komt de lijn van de nutriëntenhalte terug om de latente stikstofnutriënten in te schatten.

We krijgen ook hetzelfde verhaal als bij fosfaat voor de afzet wanneer we het nieuwe beleid incalculeren op basis van volledige kwetsbaarheid. We begroten in dat geval de afzetruimte op 96 miljoen kilogram stikstof. Er is een stuk gerealiseerd en er rest nog een bepaalde doelafstand. Als Vlaanderen volledig kwetsbaar wordt, dan wordt de doelafstand met de veestapel van 2005 25,5 miljoen kilogram stikstof.

Wat kan er met de afzetruimte gebeuren? We hebben een simulatie uitgevoerd over wat een derogatie zou kunnen teweegbrengen in 2007, met als basis de derogatie die vandaag wordt toegepast. De zwarte

lijn zal fluctueren naargelang de verkregen derogatie van Europa. Bij toepassing op heel het grondgebied wordt het mestoverschot gereduceerd tot 13 miljoen kilogram stikstof voor heel Vlaanderen. Dat overschot zou dan extra moeten worden weggewerkt via de bestaande maatregelen: stikstofarme voeders, het stikstofconvenant, afbouw van de veestapel, mestverwerking. Die doelafstand moeten we ons inziens voor ogen houden voor wat we nog extra moeten wegwerken bovenop de huidige vooropgestelde maatregelen.

De doelafstand voor stikstof is overigens ook groter dan die voor fosfaten. Op het diagram zien we dat natuurlijke afbouw een grote rol speelt in de oplossing van het probleem (zie blz. 41). Het stikstofarm voeder heeft een veel kleiner effect dan bij fosfor. Export en verwerking staan hier in voor een kleine 20 percent.

Vervolgens bekijken we een aantal elementen op die balans van dichterbij. Hoe zal de veestapel evolueren? Dat is moeilijk in te schatten, maar in 2005 is die verder afgenomen. Voor 2006 kunnen we uit de gegevens van de jaarlijkse telling van het NIS op 15 mei opmaken dat er een verdere daling is van de veestapel. Voor pluimvee stelde men een afname met ongeveer 10 percent vast. Dat is in hoofdzaak te wijten aan de slechtere economische situatie van die sector. We gaan ervan uit dat die daling in de veestapel doorzet en dat dit dus zal bijdragen aan het wegwerken van het mestoverschot.

De 96 miljoen kilogram stikstof als afzetruimte kan nog stijgen naar 108 miljoen kilogram stikstof ingeval van een derogatie.

We hebben in het voortgangsrapport ook ingezoomd op de bedrijven die de huidige derogatie wel of niet toepassen. De derogatie kan alleen toegepast worden in het huidige kwetsbaar gebied van 46 percent. Als we alle teelten beschouwen in dat gebied, dan zien we dat op 41 percent van dat gebied een derogatie wordt toegepast. Als we dan het potentieel toepassingsgebied daarnaast leggen, dan zien we dat voor de mogelijke teelten, ongeveer de helft van de bedrijven derogatie toepassen op die percelen. Het is dus niet zo dat derogatie voor 100 percent wordt toegepast waar dat mogelijk is.

Verder zien we dat van de 18.000 bedrijven die potentieel derogatie kunnen toepassen, de helft dat niet doet (zie blz. 43). Daar wordt dus nul percent van het areaal gebruikt om derogatie toe te passen. Zowat

3500 bedrijven vragen op elk mogelijk perceel derogatie aan. Hoogstwaarschijnlijk produceren die bedrijven zelf veel mest en hebben ze er dus alle belang bij om die zoveel als mogelijk in het eigen bedrijf te gebruiken. En dan is er nog de range van bedrijven die dit op een deel van hun percelen toepast.

Wat de derogatieoppervlakte betreft, zien we in bordeaux de eerste balk die weergeeft hoeveel bedrijven geen derogatie toepassen (zie blz. 43). Aan de andere kant zien we de bedrijven die dat wel doen op het hele areaal en opnieuw de range daartussen. Waarom maken bedrijven nu de keuze die ze maken voor derogatie of niet of deels? Daarover zullen verdere analyses volgen dit najaar en begin volgend jaar. Het doel daarvan is om een prognose te kunnen maken van een mogelijke derogatie in de toekomst en om gericht de nodige extra afzetruimte te berekenen.

Ook de verwerking en export is van groot belang. De mestverwerking komt op gang en met het nieuwe decreet zijn er stimuli om meer aan mestverwerking te doen. De vraag gisteren luidde wanneer die capaciteit er zou zijn. Het VCM houdt jaarlijks een enquête bij de bestaande mestverwerkers. Deze gegevens worden ons door het VCM ter beschikking gesteld zodat we ze in het voortgangsrapport kunnen opnemen. Er zijn drie elementen van belang: de vergunde capaciteit of wat is er milieuvergund; de beschikbare capaciteit of wat kan verwerkt worden als alle bestaande installaties op maximum draaien en ten slotte de operationele capaciteit of wat is de effectieve verwerking van dierlijke mest in de verwerkingsinstallaties (zie blz. 44). Algemeen kunnen we zeggen dat het dubbel beschikbaar is van wat nu operationeel is. Op vrij korte termijn zou die mest dus verwerkt kunnen worden. Er is ook een lijst toegevoegd van elke installatie met een geldige milieuvergunning in Vlaanderen. Er zijn er 112, waarvan 41 mobiel. Deze laatste zijn voornamelijk mobiele scheidingsinstallaties. De VCM-enquête wijst uit dat er steeds meer mest in wordt verwerkt.

Voor pluimveemest is voldoende capaciteit beschikbaar en bovendien wordt pluimveemest ook rechtstreeks geëxporteerd. Bij ruwe varkensmest, en dan gaat het over installaties die de mest als geheel bewerken en verwerken, wordt er zowat 400.000 ton verwerkt in 2005, terwijl de beschikbare capaciteit het dubbele bedraagt.

De verwerking en export vanuit Vlaanderen bedraagt ongeveer 10 miljoen kilogram fosfaat en meer dan 12 miljoen kilogram stikstof voor 2005. Elk transport vanuit een verwerkingsinstallatie vereist specifieke

documenten (zie blz. 44). Een aantal verwerkers werken met internationale firma's die producten binnenbrengen en met verwerkte documenten vertrekken en daarvan is niet altijd een transportdocument voorhanden. Die data komen uit de registers van de verwerkingsinstallatie. In het nieuwe voorstel van decreet wordt dit beter wettelijk geregeld. Het is immers belangrijk dat er een goed zicht is op de mest die buiten Vlaanderen wordt afgezet.

In het huidige decreet is een verwerkingsplicht ingeschreven voor 2004-2005 van ongeveer 14 miljoen kilogram stikstof.

De superheffing 2003 is momenteel de laatst opgelegde superheffing. Ze werd opgelegd aan bedrijven die niet voldeden aan die verwerkingsplicht. De verwerkingsplicht heeft betrekking op zowat 1200 bedrijven en een duizendtal bedrijven moeten in totaal een heffing betalen van 7,7 miljoen euro. Dat is meer dan in 2002 omdat de heffingsvoet gestegen is en de verwerkingspercentages zijn ook toegenomen.

De dierlijke mestproductieruimte wordt beperkt door het vergunningenbeleid en de nutriëntenhalte. Wij willen hier vooral de focus leggen op de mobiliteit van de productie, waarbij het bij decreet mogelijk gemaakt is om bedrijven te laten groeien als er een ander bedrijf stopt met dierlijke mestproductie. Ook het uitvoeringsbesluit dat een tussenschot instelt tussen diercategorieën, speelt hierin een belangrijke rol. Dat voorkomt dat nutriënten van een pluimveebedrijf worden omgezet in nutriënten van een varkensbedrijf, en dergelijke.

Door de verhandeling van nutriënten verschuift de productie binnen Vlaanderen. Er werd per provincie (zie blz. 45-46) onderzocht hoeveel nutriënten er verdwijnen en hoeveel er toekomen. Voor de provincie Antwerpen zijn er zo ongeveer 800.000 kilogram fosfaten verdwenen en ongeveer 700.000 ingevoerd. Daarin zit natuurlijk ook de interne mobiliteit vervat; dus wat binnenkomt, dat komt ook grotendeels uit de provincie zelf. Er is een nettoafbouw van de vergunde mestproductie in elke provincie. Die is het grootst in Limburg en het kleinst in West-Vlaanderen. U vindt in het rapport ook als bijlage een tabel waarin staat waar die mest naartoe gaat. De afoming bij verhandeling resulteert toch in een reductie van zowat 32 percent van de vergunde mestproductie.

Er is ook nagegaan wat dit allemaal inhoudt op gemeentelijk niveau. Rood zijn gemeenten waar veel productie netto bijkomt en groen waar er veel netto

verdwijnen. Hoe donkerder de kleur, hoe meer dat speelt. Groen overheerst, maar als we naar de kaart kijken, dan kunnen we nergens grote concentratiegebieden afbakenen. De perceptie dat alles naar de intensieve regio's gaat, zoals West-Vlaanderen, klopt niet echt. De analyse stoelt op de cijfers vanaf 2004.

De conclusies op het vlak van samenvoegen en verplaatsingen, luiden dat er voornamelijk mobiliteit is binnen de provinciale grenzen. Er is een nettoafbouw van de vergunde productie. De West-Vlamingen zijn de actiefste boeren, maar dat is vrij normaal omdat daar de meeste bedrijven gesitueerd zijn. Bovendien zijn het actieve landbouwers die graag investeren. We zien in elk geval geen verdere geografische concentratie van de mestproductie in bepaalde gebieden.

De nutriëntenhalte-superheffing daalt. Dat komt onder andere door de bedrijven die zich in regel gesteld hebben en ook via samenvoegen nutriënten hebben aangekocht om met de regelgeving in orde te zijn. Toch belooft de heffing nog 4,5 miljoen euro.

In het voorstel van decreet is handhaving zeer belangrijk. Een belangrijk element daarin is de gerichte aanpak van opvolging van de bemesting in risicogebieden.

In het handhavingsprogramma van 2006 hebben we daaraan reeds specifiek aandacht besteed. We hebben onder meer nagegaan of er fictieve transporten gebeuren. Dat zijn transporten die gemeld worden, maar niet echt plaatsvinden. Op 1230 percelen konden we slechts zeven potentiële fictieve transporten vaststellen. Het AGR-GPS-systeem zal in de toekomst ook bijdragen tot het opsporen van dergelijk transporten. Er is ook onderzoek gedaan naar hoe de bemesting wordt uitgevoerd en in hoeverre de maatregel op de afstand tot het water wordt gerespecteerd, enzovoort. Deze actie heeft een vertrouwensopbouwend en sensibiliserend effect gehad. De landbouwers gaven ook meer uiting aan hoe in de praktijk wordt gewerkt. Ze hebben bijvoorbeeld de indruk dat de rijkste mest in de gebieden blijft waar die geproduceerd wordt. Het is echter zeer arbeidsintensief voor de Mestbank. De regio moet heel beperkt afgebakend worden, want op grote schaal in heel Vlaanderen zijn dergelijke acties onmogelijk met de huidige personeelsbezetting.

Een knelpunt van de gerichte opvolging van de bemesting is dat het moeilijk toepasbaar is in overschotgebieden, omdat daar het transport grotendeels

via burenregeling verloopt en dat daardoor de data van spreiding van de mest dan niet exact gekend zijn. Een gerichte opvolging van die transporten is dan niet mogelijk. De nitraatresiduanalyse zoals opgenomen in het voorstel moeten daarvoor een oplossing bieden.

Vervolgens is er ook een vernieuwde aanpak uitgewerkt om overbemesting en bedrijven die onvoldoende mest afvoeren aan te pakken. Voor overbemesting werd een onderscheid gemaakt tussen een sensibilisering- en de handhavingsaanpak. De grote overschrijders kregen een boete in de bus, die allen werd opgelegd voor de stikstofoverschrijding in het jaar 2004. Zij werden persoonlijk uitgenodigd en kregen uitgelegd wat ze precies verkeerd deden en hoe ze dat kunnen verhelpen. Bedrijven die overbemesten kunnen dat gemakkelijk oplossen door minder mest te ontvangen. Ze kregen dus een boete opgelegd en wij zullen deze bedrijven de komende jaren nauwgezet blijven volgen.

Aan bedrijven met een kleine overbemesting zijn zowat 2000 brieven verstuurd. Daarbij is veel informatie meegegeven, zoals hun balans van het voorbije jaar en de aan- en afvoer van de mest op basis van transportdocumenten. Zo kunnen ze nagaan hoe ze hun bemesting kunnen bijsturen.

Er is ook nog een luik handhaving met betrekking tot onvoldoende mestafzet. Dat slaat op de groep overschotbedrijven die met een grondtekort kampen en mest moeten afvoeren van het bedrijf. Alle bedrijven die over gemiddeld drie jaar meer dan 10 percent onvoldoende mest hebben afgezet hebben een waarschuwingsbrief ontvangen. De bedrijven met de zwaarste overtredingen, werden ook boetes opgelegd. In totaal werd al aan 75 bedrijven een boete opgelegd, maar dat aantal zal nog iets stijgen.

De meetresultaten van het nitraatresidu zijn hier op 8 juni gepresenteerd voor het jaar 2005. Deze waren genomen in het kader van de derogatie en een aantal extra stalen. Wat toen niet is voorgesteld, zijn de resultaten van het nitraatresidu in het kader van de beheerovereenkomst Water (zie blz. 46). Ook daarbij moet een staal genomen worden. We hebben de evolutie van de teelten van de voorbije vijf jaar geschetst. Dan zien we toch een belangrijk teelteffect. Aardappelen scoren daar het slechtst, terwijl suikerbieten, die diep wortelen de stikstof in de bodem veel beter kunnen benutten. Daardoor is er een kleiner

nitraatresidu. De donkergroene lijn stelt het gemiddelde voor alle teelten voor en we zien in 2005 een beter resultaat dan de jaren voordien. 2002 was ook een goed jaar. Het gaat dan over percelen die jaar na jaar in zo'n beheerovereenkomst zitten en die maximaal 140 kilogram stikstof uit dierlijke mest kunnen krijgen. Minder bemesten geeft dus betere resultaten. Met 2 jaar slechte resultaten op rij, kan geen beheerovereenkomst meer worden gesloten, dus het zijn ook de goede percelen die overblijven. Toch zien we dat bij de resultaten onder 90 kilogram, ook daar het gemiddelde van de goede resultaten lager is dan de vorige jaren. Het gaat dus de goede kant op.

Bij de discussie over uitbreiding met mestverwerking is ook de ammoniakemissie van 1990 tot nu belangrijk. De groene balk op de grafiek vertegenwoordigt de ammoniakemissies uit veeteelt (zie blz. 47). Dat is het grootste aandeel. In 2000 en 2004 tekent zich een aanzienlijke reductie af door wetswijzigingen betreffende emissie-arme toepassingen. Dat is nog aangescherpt in 2003 met een effect voor 2004. De andere dalingen zijn voornamelijk te danken aan afbouw van de veestapel en de nutriëntenarme voeders. De doelstelling is 45 kiloton ammoniak in 2010. Nu zitten we op ongeveer 47 kiloton en we zullen dus allicht die doelstelling halen. Ook daar zitten we op de goede weg.

De zin 'don't forget we need food' komt van de heer Michael Hamell, hoofd van de administratieve eenheid Landbouw, bossen en bodem van het directoraat-generaal Milieu van de Europese Commissie. De Europese Commissie is streng, maar men weet waarover men spreekt en de betrokkenen hebben zelf vaak bedrijven geleid. Ze willen niet dat we dat zinnetje uit het oog verliezen.

IV.2. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Bart Martens: In verband met de latente nutriëntenhalte, refereert de heer Desimpelaere aan het feit dat die afkomstig is van heel wat bedrijven die al jaren geen aangifte meer doen. In principe vervalt een Milieuvergunning van een bedrijf dat meer dan twee jaar stilligt. Wordt dit gemeld aan de afdeling Milieuvergunningen van de milieuadministratie, zodat ook de milieuvergunning kan worden ingetrokken? Dat moet een opstoot van heractivering van zo'n bedrijven voorkomen. Is er een goed contact tussen de Mestbank en die afdeling?

Bij de mestbalans gaat u uit van een stikstofverlies van 15 percent. Dat cijfer wordt al lang gehanteerd, maar in de voorlaatste grafiek zie ik dat de ammo-

niakvervluchtiging sterk is teruggedrongen. Dit is vooral vanaf 2000 zo en is het gevolg van de emissie-arme onderwerking. Leidt deze niet tot een dermate inperking van de stikstofverliezen dat die 15 percent een ijl cijfer wordt? Is dit nog actueel? Die 24 miljoen kilogram stikstof die de 15 percent vertegenwoordigd, komt dat overeen met het ammoniakverlies zoals het gepresenteerd is in die voorlaatste slide?

Bij de berekening van de afzetruimte wil ik vragen of u rekening houdt met de theoretische afzetruimte of de realistische? Wordt dus de acceptatiegraad, ook bij de akkerbouw waar men nog terughoudend is ten aanzien van dierlijke meststoffen, ingecalculeerd? Wordt er ingerekend dat de bemestingsnormen nooit volledig worden ingevuld en dat er altijd een limiterend element speelt?

U zegt dat de doelafstand van 25 miljoen kilogram stikstof kan gehalveerd worden als het derogatieverzoek wordt ingewilligd. Wordt daarbij rekening gehouden met de mate waarin van derogatie wordt gebruikgemaakt?

U stelt dat de afbouw van de pluimveestapel 10 percent bedraagt in 2006. Wat met de andere dieren categorieën?

De mobiliteit tussen gemeenten leidt nergens tot een netto aangroei van de veestapel en een verhoogde concentratie. Hoe zat het met die mobiliteit voor de tussenschotten zijn ingevoerd? Kunt u de vergelijking van de mobiliteit voor en na maken?

De heer Dirk Struyf: De melding dat er geen aangifte meer gebeurt aan de afdeling Milieuvergunningen, gebeurt niet automatisch. Wel moeten wij advies uitbrengen bij elke milieuvergunning, ook bij overnames. Op dat ogenblik gaan we na of de vergunning nog geldig is of niet. Dat wordt dan opgenomen in het advies. Dat is ook het moment waarop de nieuwe vergunning wordt afgeleverd. De verhandelbaarheid van nutriëntenhalte is gekoppeld aan de verhandeling van milieuvergunningen.

De heer Koen Desimpelaere: Ik beantwoord uw andere vragen. Onze berekeningen houden rekening met de wettelijk toegekende emissies om de mestbalans te begroten. De evolutie van de emissies van ammoniak worden beheerd door de VMM. Ze hebben daarvoor een ammoniakemissiemodel dat rekening houdt met de reële stikstofverliezen uit stal en opslag. Het nieuwe beleid heeft de bedoeling meer met de reële emissiecijfers rekening te houden. Ze

zullen ook meer in de orde liggen van wat de VMM nu gebruikt. Eenmaal we na wetenschappelijk onderzoek de nieuwe emissiecijfers hebben, zullen die ook dienen om dat model te herschalen.

De heer Bart Martens: Lager dan 15 percent?

De heer Koen Desimpelaere: Voor sommige lager, voor andere hoger. Er is ook een wezenlijk verschil tussen traditionele stallen en emissiearme stallen. Het percentage zal in elk geval niet hetzelfde zijn over alle categorieën heen.

Met betrekking tot de afzetruimte baseren we ons niet simpelweg op de normen uit het decreet. We gaan ook kijken naar het gedrag van de landbouwers, bijvoorbeeld de akkerbouwbedrijven die weinig mest ontvangen en dus ver onder de bemestingsnorm blijven. Als we het maximum potentiële volgens de wetelijke bepalingen areaal en normen in acht nemen, en we wegen dat af tegen wat wij in rekening brengen, dan krijgen we een acceptatiegraad van 86 percent. Voor de teelt van graangewassen bijvoorbeeld wordt weinig dierlijke mest gebruikt. Het is technisch mogelijk maar er zijn praktische belemmeringen. Daar is weinig mogelijkheid om de norm van 170 kilogram of in kwetsbaar gebied 225 kilogram in te vullen. Daarmee wordt dus ook rekening gehouden.

Als we vaststellen dat ongeveer 50 percent van de percelen waar het kan, derogatie ook wordt gebruikt, dan maken we de extrapolatie ook voor heel Vlaanderen. Dat wordt dus ook op een realistische manier ingeschat.

De afbouw van de rundveestapel bedroeg in 2006 3 percent en voor varkens 1,5 percent.

De getoonde gegevens hebben bijna uitsluitend betrekking op de periode voor het plaatsen van de tussenschotten. Er gaat enige tijd over voor dat is samengevoegd. Er zit ook een tabel in het rapport die aangeeft welke omzettingen naar andere diersoorten vooral gebeurd zijn, toen dit nog mogelijk was.

De heer Karlos Callens: Ik vind het interessant te zien dat er zich toch een goede evolutie manifesteert. Hebt u al zicht op de druk die inzake verplaatsing van bepaalde vergunningen op de gemeenten zal terechtkomen in functie van de nieuwe reglementering? Kent u de gemeenten van 10, 20, 30 percent en kunt u ons daarover een aantal gegevens bezorgen?

De heer Koen Desimpelaere: De meest recente gegevens dateren van productiejaar 2005. Er bestaat inderdaad een lijst van gemeenten op basis van de

huidige wetgeving met de respectieve productie. Die kunnen we bezorgen.

De heer Rudi Daems: Hoe zit het met het grote verschil tussen vergunde en operationele mestverwerkingscapaciteit? Daarvoor worden vaak verschillende verklaringen aangehaald. Is daar een lijn in te trekken als men alle dossiers in acht neemt? Waarom is de vergunde capaciteit al zo lang niet operationeel geraakt?

Bent u inzake mobiliteit tussen gemeenten en provincies niet te snel in uw conclusie dat er voorlopig geen nadere geografische concentratie van de mestproductie wordt vastgesteld? En verwacht u voor de toekomst dat dit wel zo zal zijn?

De heer Dirk Struyf: Met betrekking tot de vergunde en operationele capaciteit kan ik niet meteen een concreet antwoord geven. Ik dacht dat het onder andere te wijten is aan het feit dat een aantal grootschalige installaties nog meetellen inzake de vergunde capaciteit en dat er ook heel wat vergunningen verleend zijn voor installaties die nog in de opstartfase zitten en dus nog niet operationeel zijn. Deze moeten op termijn dus ook operationeel worden.

De heer Koen Desimpelaere: Er is ook nog een kloof tussen beschikbaar en operationeel. Wat beschikbaar is, beslaat de dubbele capaciteit van de operationele capaciteit. Er kan dus vrij snel extra verwerking komen.

Wat de conclusie betreft dat er voorlopig geen geografische concentratie van de mestproductie wordt vastgesteld, geldt dat we enigszins willen nuanceren van wat op het terrein leeft. Eigenlijk kunnen we dat gewoon voorlopig niet vaststellen. Dat kan pas nadat de samenvoegingen hebben plaatsgevonden. De perceptie is uiteraard altijd voor op de cijfers. 'Voorlopig' duidt alleen op de perceptie die op het terrein leeft. Ons oordeel is alvast dat er geen zwart-witoordeel kan worden geveld over al dan niet concentratie. In gemeenten waar bijvoorbeeld veel dierlijke productie van varkens is, gebeurt nog wel concentratie, maar daarnaast is er dan weer een sterke afbouw voor gemeenten die ook een grote dierlijke productie hebben.

De heer Dirk Struyf: We zien bijvoorbeeld wel een beperkte verschuiving: in Zuid-Limburg is er een relatief grotere afbouw dan in Antwerpen en West-Vlaanderen, maar de extra productie daar wordt duidelijk nog gecompenseerd door de interne mobiliteit en de afbouw binnen die provincies.

De heer Patrick Lachaert, voorzitter: Namens de commissie dank ik de vertegenwoordigers van Boerenbond, ABS, BBL en de Mestbank voor hun bijdrage aan de bespreking van het voorstel van decreet.

De verslaggevers,

Erik MATTHIJS
Frans WYMEERSCH

De voorzitter,

Patrick LACHAERT

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Art 5 § 1 MAP II Bis

Diersoort	Waarde	MAP IIbis	MAP IIbis
1° RUNDVEE:			
a) Melkvee:			
Melkkoeien ongeacht de melkproductie	127,00		97 + 30
Vervangingsvee jonger dan 1 jaar	43,00	<u>43</u>	32 + 11
Vervangingsvee van 1 jaar tot 2 jaar	83,00	<u>73</u>	61 + 22
b) Mestvee:			
Zoogkoeien	127,00		97 + 30
Mestkalveren	14,10		
Runderen jonger dan 1 jaar	43,00	<u>31,7</u>	23 + 8,7
Runderen van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar	83,00	<u>83</u>	61 + 22
c) Andere runderen	127,00		

Voorbeeld: Verschil in dieren aantal bij MAP IIbis en MAP III**Vleesveebedrijf:**

milieuvergunning van 120 runderen

NH van 7670 kg N & 2460 kg P

1. initieel toegekend NH (MAP II bis)

		N		P
50 zoogkoeien	* 97	4850	* 30	1500
30 rund 1 – 2 jr	* 61	1830	* 22	660
30 rund < 1 jr	* 33	990	* 10	300
110		7670		2460

2. huidige aangifte

		N		
35 zoogkoeien	* 97	3395	* 30	1050
15 andere	* 77	1155	* 29,5	442,5
30 rund 1 – 2 jr	* 56	1680	* 17	510
15 vervangingsvee < 1 jr	* 33	495	* 10	150
15 rund < 1 jr	* 23	345	* 8,7	130,5
7 vervangingsvee 1 – 2 jr	* 61	427	* 22	154
117		7497		2437

Besluit: NH wordt niet bereikt, maar toch 7 runderen meer, binnen het wettelijk toegelaten volume in de NH

Een oplossing voor het mestprobleem?

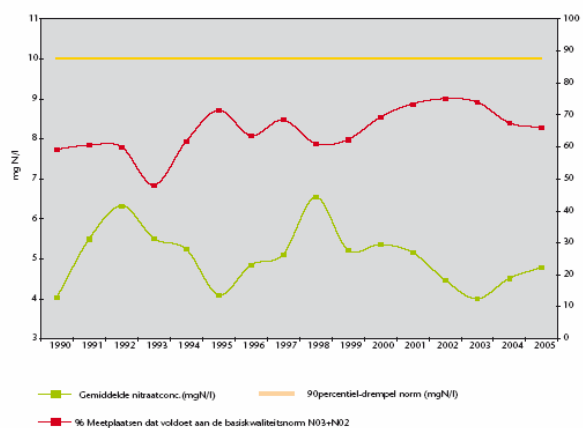
Bedenkingen bij het voorstel
van decreet
Jan Turf

Bond Beter Leefmilieu

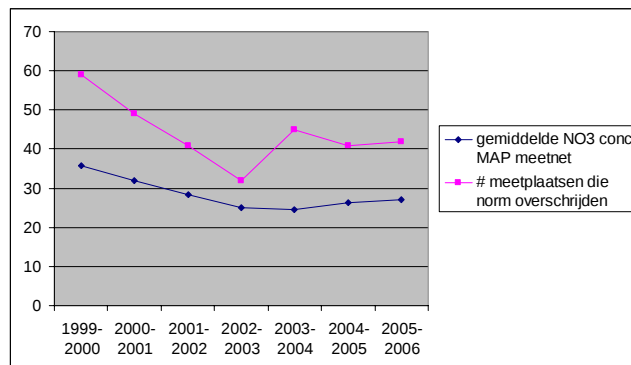
Het probleem (1)

Figuur 7 – Nitraat

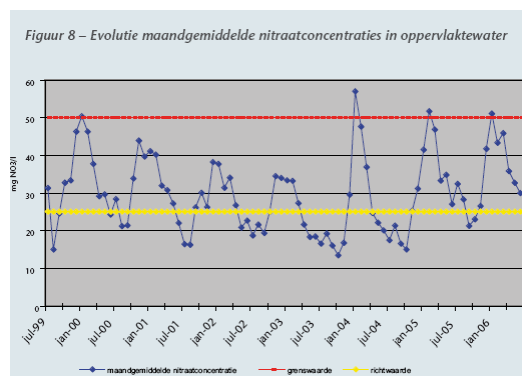
Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

Het probleem (2)

Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

Het probleem (3)

Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

Voorstellen BBL/NP (1)

- NER enkel activeren indien oplossing voor mestafzet (= eigen grond, eigen verwerking, contracten, mestverwerkingscertificaten, ...)
- Geen “zwarte mest” door invoering correcte uitscheidingnormen vanaf 2007
- Geen verder uitstel van invoering correcte nitraatresidunormen

Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

Voorstellen BBL/NP (2)

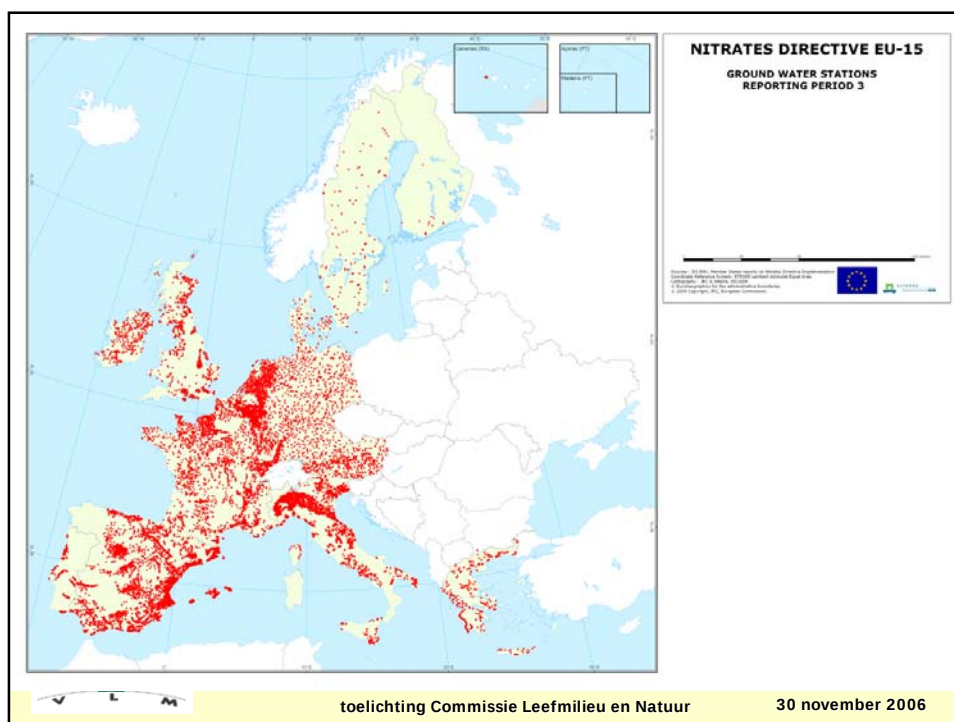
- Ook in niet-risicogebied correcte handhaving en sanctionering
- Correcte invulling van het begrip ‘fosfaatverzadigde grond’ (30 % ipv 35 %).
- Uitbreiding mestopslagcapaciteit bij hervergunning en ten laatste eind 2011.

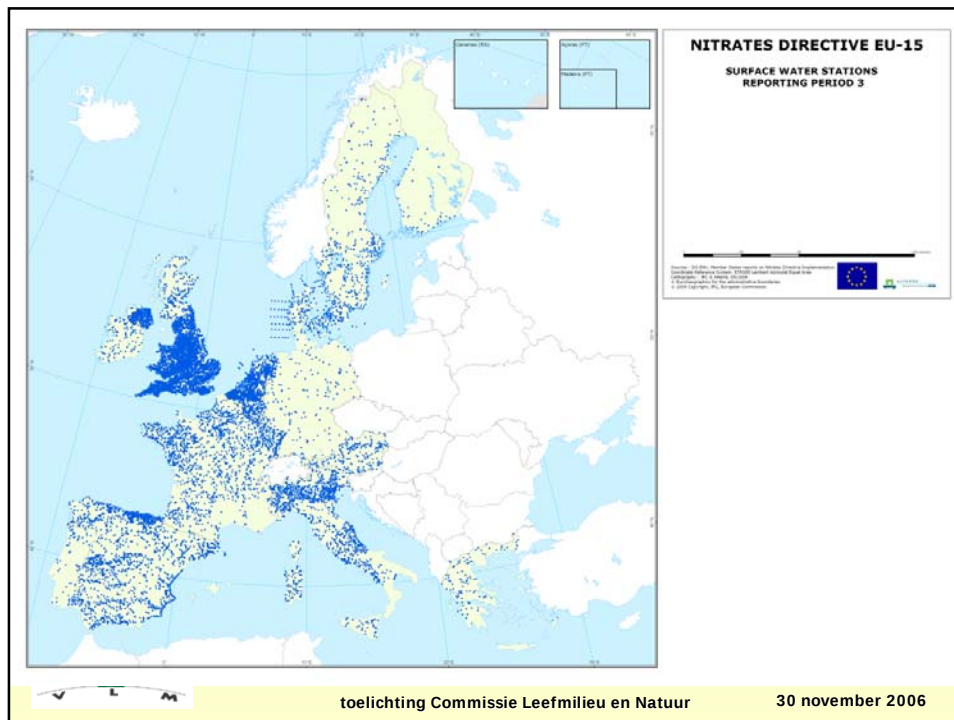
Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

Voorstellen BBL/NP

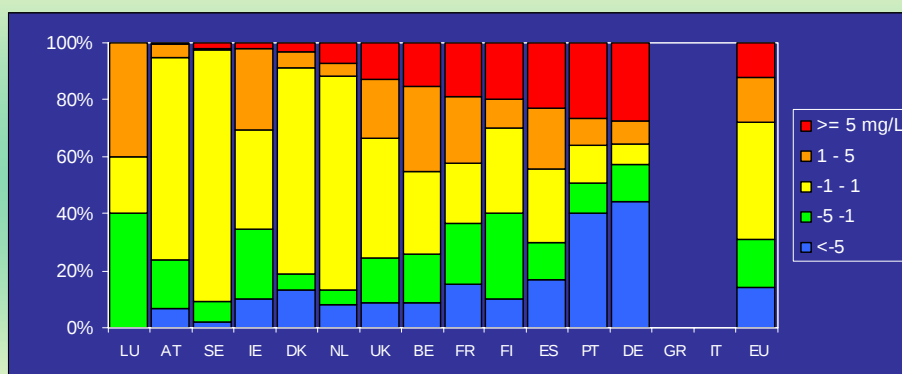
- Handhaving: bij recidive overschrijding 'niet bewezen mestafzet' of NER: verlies van NER in proportie tot overschrijding. (i.p.v. verdubbeling boete).
- Sanctie bij overtreding van nitraatresidunorm: $(GN - F \times TN) : F$ stapsgewijs verlagen (unaniem advies stuurgroep mest)

Bond Beter Leefmilieu, Koepel
van Vlaamse milieuverenigingen

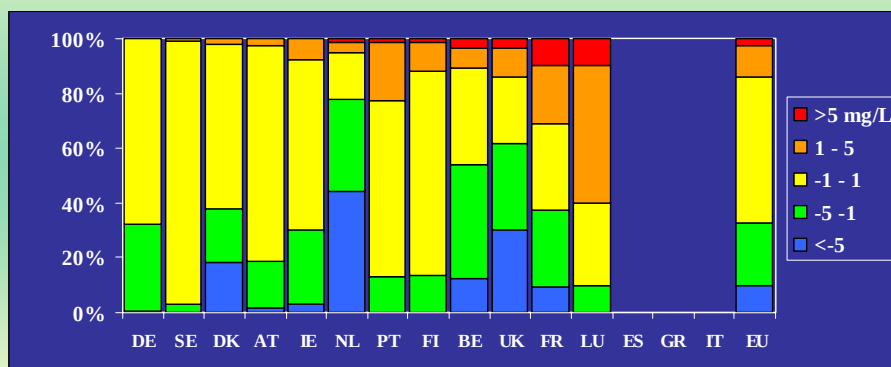

Grondwater

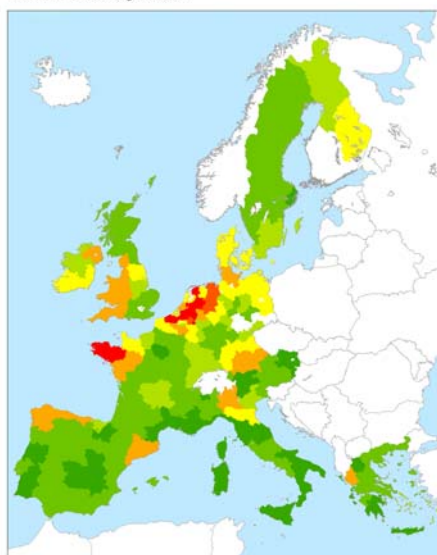
Oppervlaktewater

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

N-balance EU15 at Regional scale

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Europees rapport

✓ Grondwater

- 14% gemiddelde waarden $> 50 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$
- 18% maximale waarden $> 50 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$

✓ Oppervlaktewater

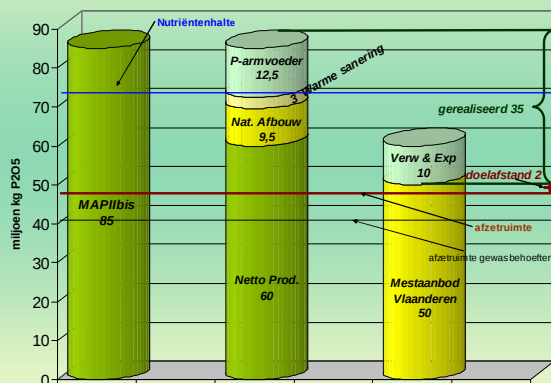
- 0,8% gemiddelde waarden $> 50 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$
- 3,4% maximale waarden $> 50 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$
- 30% gemiddelde waarden $> 10 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$
- 55% maximale waarden $< 5 \text{ mg NO}_3^-/\text{l}$

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

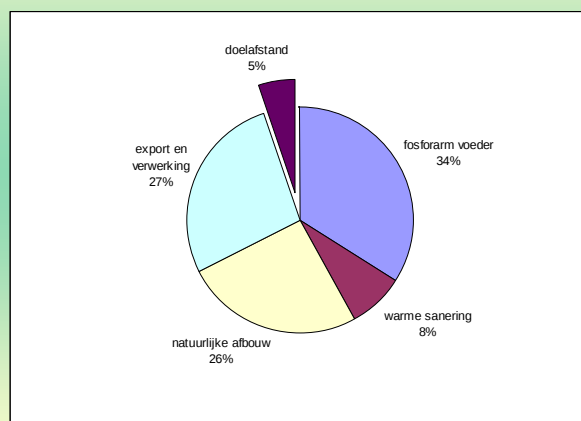
Mestbalans P_2O_5 2005

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

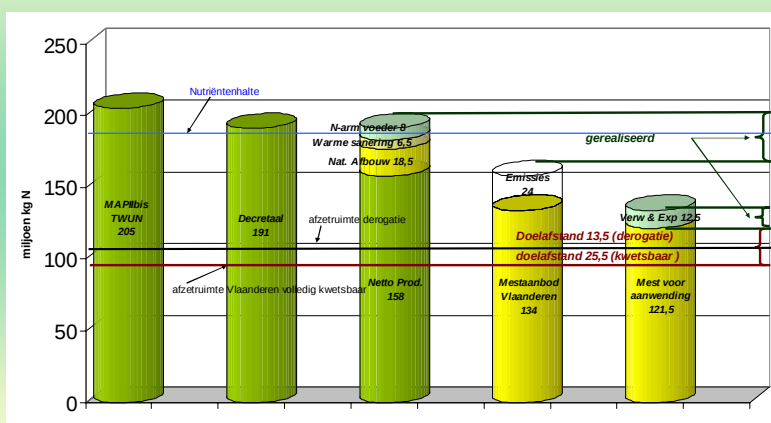
Aandeel maatregelen P₂O₅ 2005

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

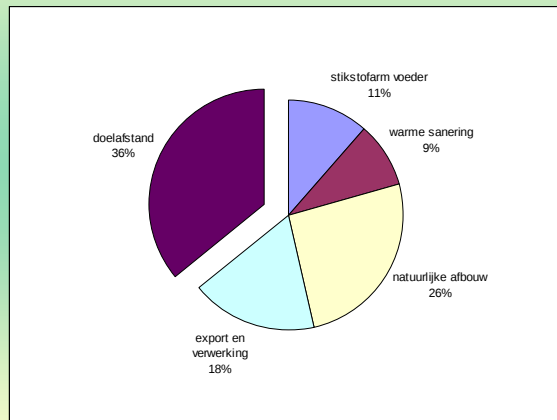
Mestbalans N 2005

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Aandeel maatregelen N 2005

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mestafzetruimte

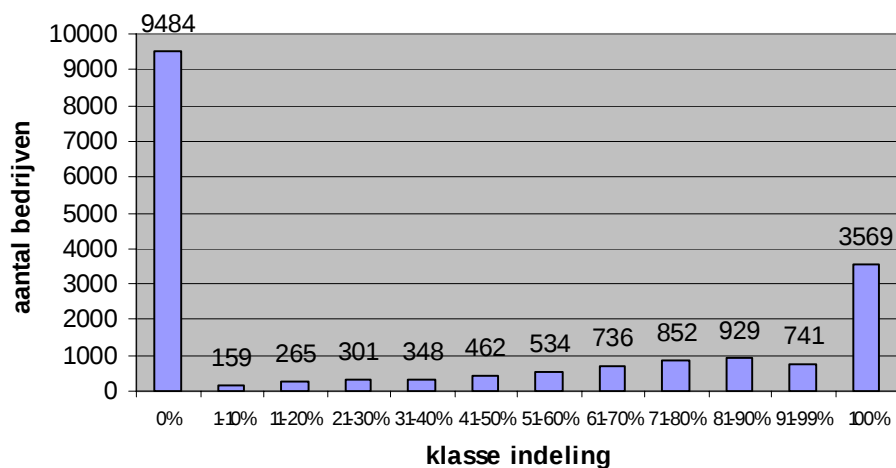
- ✓ Volledig kwetsbaar
 - 48 mio kg P_2O_5
 - 96 mio kg N
- ✓ Met derogatie
 - Max. 108 mio kg N (vnl. grasland en maïs)
- ✓ Derogatie oppervlakte
 - 41% areaal
 - 53% van mogelijke teelten

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

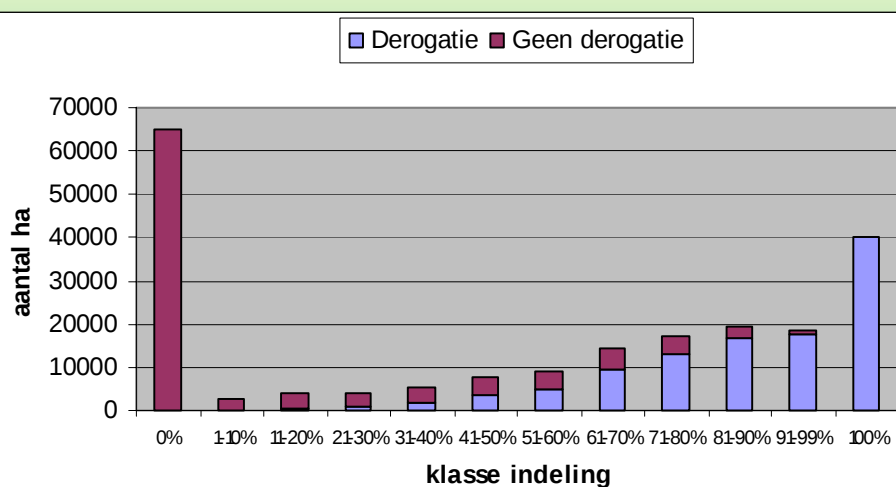
Derogatiebedrijven

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Derogatieoppervlakte

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mestverwerkingscapaciteit

	<i>Vergund</i>	<i>Beschikbaar</i>	<i>Operationeel</i>
<i>Ruwe varkensmest</i>	1.574.197	628.109	366.157
<i>Dikke fractie varkensmest</i>	302.000	175.980	96.575
<i>Pluimveemest</i>	660.260	329.362	239.830
<i>Rundveemest</i>	7.820	990	3.490
<i>Kalvergier</i>	65.225	40.150	29.000
<i>Andere mest / gemengde mest</i>	1.032.687	500	500
<i>Andere organische stoffen</i>		80.000	40.000

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mestverwerking realisaties

✓ Realisaties

<i>P₂O₅</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>
<i>Met transportdocumenten</i>	7,2	7,8	7,2
<i>Zonder transportdocumenten</i>	2,1	2,6	2,8
<i>Totaal</i>	9,3	10,4	10,0

<i>N</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>
<i>Met transportdocumenten</i>	8,4	8,8	8,2
<i>Zonder transportdocumenten</i>	2,2	3,3	3,2
<i>N₂ productie</i>		1,0	1,0
<i>Totaal</i>	10,6	13,1	12,4

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mestverwerkingsplicht

- ✓ Superheffing 2003
 - 1.267 mestverwerkingsplichtige bedrijven
 - 1.005 met superheffing
 - 7,7 mio euro
- ✓ Verwerkingsplicht 2004
 - 8 mio kg P_2O_5 en 14 mio kg N
- ✓ Verwerkingsplicht 2005
 - 7,5 mio kg P_2O_5 en 13,5 mio kg N

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mobiliteit vergunde productie

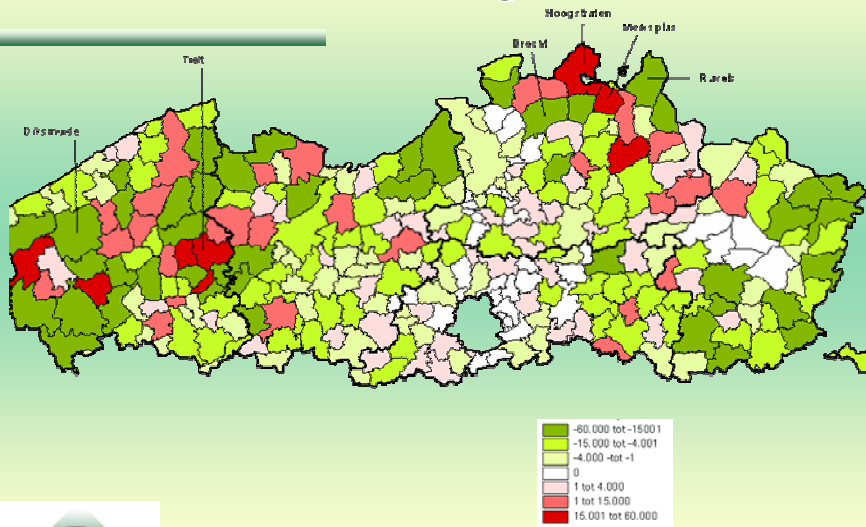
In kg P_2O_5	Uit de provincie	In de provincie	Netto afbouw	
			absoluut	relatief
Antwerpen	856.475	678.482	177.993	21%
Limburg	626.147	236.091	390.056	62%
Oost-Vlaanderen	1.014.535	615.634	398.901	39%
Vlaams-Brabant	251.119	152.711	98.408	39%
West-Vlaanderen	1.832.309	1.417.103	415.206	23%
Totaal	4.580.585	3.100.021	1.480.564	32%

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Mobiliteit tussen gemeenten

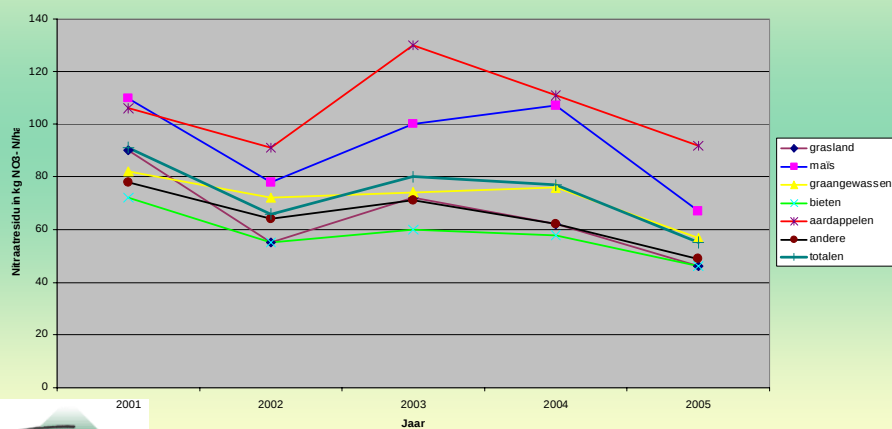

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Nitraatresidu BO

Nitraatresidu in het kader van de beheerovereenkomsten water

toelichting Commissie Leefmilieu en Natuur

30 november 2006

Ammoniakreductie

